Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 127 (3022). 3 ПАЙШАНБА ИЮНЬ 1976 й.
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади. Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республика корхоналари, ташкилотлари меҳнаткашлари коллективларининг ва айрим гражданларнинг Бухоро областида зилзила оқибатларини тугатишда кўмаклашиш борасидаги ватанпарварлик ташаббуси тўғрисида қарор қабул қилдилар.

Қарорда айтиладики, Бухоро областида юз берган зилзила муносабати билан республика меҳнаткашлари коллективлари билан айрим гражданларидан табиий офат оқибатларини тезроқ тугатиш мақсадида моддий ёрдам кўрсатиш тўғрисида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан Ўзбекистон ССР Министрлар Советига кўплаб илтимос ва истаклар келиб турибди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Бухоро областининг табиий офатдан зарар кўрган шаҳарлари ва посёлкаларига моддий ёрдам кўрсатиш истагини билдирган корхоналар, ташкилотлар, муассасалар меҳнаткашлари коллективлари билан айрим гражданларнинг ватанпарварлик ташаббусини маъқулладилар.

СССР Давлат банкининг Ўзбекистон республика конторасига корхоналар, ташкилотлар ва гражданлардан зилзила оқибатларини тугатишда ёрдам кўрсатиш учун тушаётган пул маблағларини йиғиш учун меҳнаткашлар депутатлари Бухоро область Совети ижроия комитетига махсус счёт очиш вазифаси топширилди.

Бухоро область партия комитети билан область ижроия комитетига тушаётган маблағларни уй-жойларни, савдо-сотиқ, медицина, коммунал хўжалик, маданий-маиший корхоналар ва муассасаларни тиклашни тезлаштиришга, шунингдек алоҳида муҳтож оилаларга моддий ёрдам бериш учун сарфлаш таклиф этилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети партия, совет, хўжалик, касаба союз ва комсомол ташкилотлари Бухоро области аҳолисига моддий ёрдам кўрсатиш борасида меҳнаткашлар коллективлари билан гражданларнинг ташаббусини кенг кўламда қўллаб-қувватлайдилар, совет халқи интернационализми ҳамда дўстлигининг рамзи бўлмиш шу ватанпарварлик ташаббусининг муҳимлигини тушунтириб бериш ишларини авж олдириб юборадилар, деб қатъий ишонч билдирдилар.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

★ **Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Львов областидаги корхоналарнинг маҳсулот сифатини бошқариш комплекс системасини жорий этиш соҳасдаги иш тажрибасини ўрганиш учун чақирилган партия ходимлари, саноат раҳбарлари ва мутахассисларининг Бутуниттифоқ семинари қатнашчиларига табриги эълон қилинган.**

★ 1 июнь куни КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев расмий визит билан Совет Иттифоқига келган Филиппин Республикасининг Президенти Фердинанд Э. Маркос ва Имельда Ромуальдес Маркос хоним билан учрашди.

Икки ўртада бўлган фикрлашув чоғида СССР билан Филиппин Республикаси ўртасидаги икки томонлама муносабат масалалари, шунингдек баъзи бир халқаро проблемалар устида гаплашиб олинди.

★ **Дамашқда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин билан Сурия Араб Республикаси Министрлар Советининг Раиси Маҳмуд ал-Айюбий ўртасида музокаралар бўлиб ўтди.**

Дўстлик ва ҳамжиҳатлик руҳида ўтган музокаралар чоғида иқтисодий, илмий-техникавий ва бошқа соҳаларда Совет — Сурия икки томонлама муносабатларига оид кўпгина масалалар юзасидан фикрлашиб олинди.

КПСС XXV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

ТОШКЕНТЛИКЛАР МЕҲНАТ ВАХТАСИ

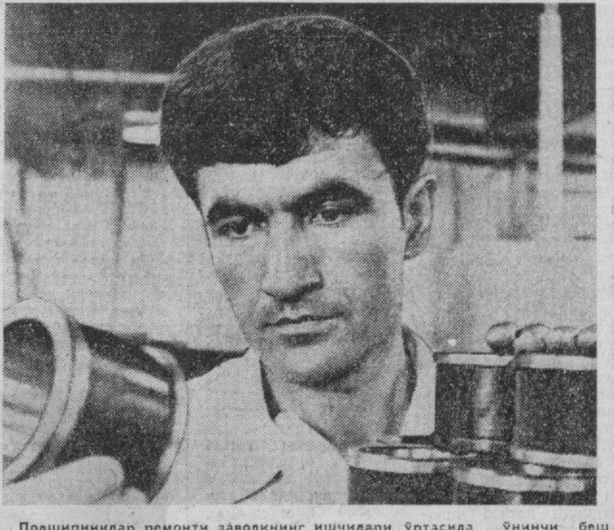

Подшипниклар ремонти заводининг ишчилари ўртасида ўнинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш ташаббуси тобора кенгайиб бормоқда.

СУРАТДА: корхонанинг илғор ишчиси —шахсий беш йиллик топшириқларини 3,5 йилда бажариш мажбуриятини олган Тоҳир Валиев.

М. Нуриддинов фотоси.

ҚАРДОШ РЕСПУБЛИКАЛАР ШАРАФИГА

Бугун

Тошкент бадиий буюмлар фабрикасида Украина ССР шарафига социалистик мусобақа байроғи кўтарилди. Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш ва иттифоқдош республикалар шарафига меҳнат қилиш мақсадида умумхалқ байрамигача қолган вақтни зарбдор ой ва кунлар деб эълон қилган корхона меҳнаткашлари «Ҳар бир ишчининг сифатли меҳнатидан —коллектив меҳнати самарадорлигига» шиорини ўртага ташлаган эдилар. Улар меҳнат беллашувида дастлабки муваффақиятни қўлга киритишди.

27 майда фабрика коллективи беш ойлик топшириқни бажарганлиги ҳақида рапорт берди. Бу ерда ой охиригача қадар планга қўшимча 250 минг сўмлик бадиий каштачилик буюмлари тайёрланди.

РСФСР шарафига бағишланган май ойидаги зарбдор вахта вақтида донгдор каштачи Рашида Шарафуддинова бошчилигида сўзана, чойшаб, зардевор сингари юксак маҳорат талаб қилувчи буюмлар тайёрловчи махсус бригада тузилган эди. Ўзбек бадиий каштачилигининг қадимий анъаналарини кўз олдингизга келтирувчи чиройли гуллар туширилган кирпечлар ҳам шу бригада томонидан тайёрланмоқда. Уларнинг дастлабки нусхалари савдо тармоқларига етказиб берилди. Бу миллий буюмлар Сифат белгиси учун аттестацияга тақдим этилади.

• Янгийўлликлар ташаббуси— қулоч ёймоқда

Салмоқли натижалар

«Сафимизда қолоқлар бўлмасин» шиори асосида социалистик мусобақани авж олдириб меҳнат қилаётган 2512-автоколонна коллективи халқ хўжалик юкларини манзилларига етказиб беришда салмоқли натижаларга эришмоқда.

Янгийўлликларнинг ибратли ташаббусини қўллаб-қувватлаётган автоколонна шофёрлари

Бугун

ЎЗ ЗИММАЛАРИГА ЯНГИ СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТ ҚАБУЛ ҚИЛИБ, УНИ ШАРАФ БИЛАН БАЖАРИШГА КИРИШДИЛАР.

Транспортчилар вақтдан унумли фойдаланиш ва ёш шоферларни оталиққа олиб, уларга техниканинг мураккаб сирларини пухта ўргатиш орқали юксак меҳнат унумдорлигига эришмоқдалар.

Автоколонна коллективи беш ойлик планни шараф билан бажариб, пландан ташқари 100 тоннадан ортиқ халқ хўжалик юкларини узоқ манзилларга етказиб берди. Ҳайдовчилардан З. Исроилов, Н. Муҳамедов, С. Акеев кабилар кунлик нормаларини 100 процентдан ошириб бажаришмоқда.

БУГУН РЕСПУБЛИКАМИЗ ПОЙТАХТИДА

Миллионер ҳайдовчи ютуғи

21 йилдирки Жаҳонгир Мажидовнинг қўли рулда. У ўн йил 3-автобус паркида одамларнинг узоғини яқин қилди. Шу кунларда Ж. Мажидов 1-автокомбинатда баракали меҳнати билан коллектив ҳурматига сазовор бўляпти.

— Бу ерга ишга келганимга ўн бир йил бўлди, — дейди Ж. Мажидов,— ўтган шу қисқа вақт ичида 1 миллион 100 минг километр масофани босдим.

Автокомбинатда Қўчқор Баҳодиров, Озод Рашидов, Хайрилла Мусахўжаев каби илғор ҳайдовчилар кишилар оғирини енгил, узоғини яқин қилишда ҳаммага ўрнак бўлмоқдалар.

Ж. Мажидов 21 йилдан бери ҳар йили 100 минг километрдан йўл босаяпти.

Бугун

МОҲИР ҲАЙДОВЧИ БОСИБ ЎТГАН МАСОФА 2 МИЛЛИОН КИЛОМЕТРДАН ОШДИ.

Р. ҚОСИМХЎЖАЕВА.

Машинасозлар мадади

Ҳамза районидаги саноат корхоналари, қурилиш ташкилотлари ва йирик муассасаларнинг коллективлари Бўстонлиқ районидаги барча хўжаликларни ўз оталиғига олишган. Шу кунларда Чкалов номли авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Ташсельмаш» заводи, «Узбекнефть» бирлашмаси, «Подъёмник» заводи, 4-нон маҳсулотлари комбинатининг ишчи ва хизматчилари хашак тайёрлаш ишида актив қатнашмоқдалар.

Бугун

ҲАМЗА РАЙОН ҲАШАРЧИЛАРИНИНГ ТАЙЁРЛАГАН ОЗУҚАСИ МИНГ ТОННАДАН ОШИБ КЕТДИ. Улар мавсумда ҳаммаси бўлиб 8 минг тонна хашак тайёрлашга бел боғлашган.

Район меҳнаткашлари яқин кунларда дала меҳнаткашлари ихтиёрига яна 500 дан ортиқ ҳашарчини юбориш, кўплаб автомашина ва техника воситаларини сафарбар қилишга аҳд қилдилар.

МАРКАЗИЙ ДИСПЕТЧЕРЛИК ХИЗМАТИ

Бугун

ШАҲАР ОБОДОНЛАШТИРИШ БОШ БОШҚАРМАСИ ҚОШИДА МАРКАЗИЙ ДИСПЕТЧЕРЛИК ХИЗМАТИ ИШ БОШЛАДИ. Юздан ортиқ инженер-техник, рассом, безакчи ва ишчилардан иборат бўлган бу янги ташкилотнинг асосий вазифаси шаҳарнинг ташқи қиёфаси ва безагига чирой қўшишдан иборат.

Марказий диспетчерлик хизмати асосан пойтахтимизнинг барча майдонлари ва йирик магистралларини замонавий мавзуда яратилган йирик паннолар, плакатлар, шиорлар билан безатишдан иборат.

• Меҳнат семестри яқин

Қизғин тараддуд

Олий ўқув юрти студентларининг ёзги жўшқин меҳнат семестри тобора яқинлашмоқда. Ҳамма ерда ана шу ўқув-тажриба, ишлаб-чиқариш семестрига тайёргарлик қизғин тус олган. Тошкент темир йўл транспорти инженерлари институтида эса

Бугун

УЧИНЧИ МЕҲНАТ СЕМЕСТРИГА ТАЙЁРГАРЛИК ОММАВИЙ-ТАШКИЛИЙ ИШЛАРИ НИХОЯСИГА ЕТКАЗИЛДИ.

Бу йил институтда таълим олаётган 400 дан зиёд йигит ва қиз студент қурилиш отрядлари сафларида бўлишади. Юқори курс студентларидан 50 киши ишлаб чиқариш практикасини бевосита мустақил меҳнат қилиб ўтказишади.

— Тайёргарлик ишлари муваффақиятли якунланди, — дейди институт комсомол комитетининг секретари Васила Акбарова, олтита студент-қурилиш отрядлари ва бир проводниклар отряди ташкил этилди. Уларга ўтган йили меҳнат семестрида ўрнак кўрсатган, тажрибали ва аълочи комсомол аъзолари командирлар қилиб тайинланди. Студентларимиздан 50 киши Бутуниттифоқ комсомол-зарбдор қурилиши — БАМга бориб ишлаш истакларини билдиришган. Бундан ташқари Олтой ўлкаси ва республикамизнинг комсомол оталиғидаги зарбдор қурилишларига 300 дан зиёдроқ йигит ва қиз жўнаб кетади.

М. БЕКМУРОДОВ.

ҲАРБИЙ ҚАРДОШЛИККА БАҒИШЛАНАДИ

«Икки солдат қиссаси» деб аталган бадиий кинолента совет ва болгар халқларининг дўстлигига, шу халқлар фарзандларининг тўкилган қони билан мустаҳкамланган жанговар қардошлигига бағишланган. Режиссёр З. Собитов бошчилигидаги «Ўзбекфильм» ижодий группаси фильмни суратга олишга киришди. Фашистлар асирлигидан қочиб, болгар партизани бўлиб қолган Совет Иттифоқи Қаҳрамони Зиёмат Ҳасанов ҳаётидан олинган ҳақиқий воқеа Ў. Умарбеков билан Н. Фигуровский сценарийси бўйича яратилаётган ана шу янги киноасари учун асос қилиб олинган.

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Бахтиёр Ихтиёров, ёш, лекин ҳозирдаёқ ҳаммага танилган артист Рустам Саъдуллаев, яқиндагина мактабни тамомлаб, кўпгина лентларнинг титрларида номи ёзилган Дилором Қамбарова, Александр Кормунин ролларни ижро этиш учун таклиф қилинган. Фильмни оператор Л. Травицкий суратга олмоқда.

(ЎзТАГ).

ЖАҲОН ОЙНАСИ

★ **ПРАГА.** Прага —Дечин темир йўл магистралини электрлаштириш ишлари бошланди. Мана шу муҳим йўлнинг электрлаштирилиши Шимолий Чехиядаги кўмир ҳавзасидан Чехословакия пойтахти ва мамлакатнинг бошқа шаҳарларидаги саноат корхоналарига кўмир етказиб беришни анча тезлаштиради.

Чехословакия Социалистик Республикасини иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1976—1980 йилларга мўлжалланган директиваларида темир йўлларни янгилаш ва электрлашнинг кенг программаси белгиланган. 1980 йилга бориб республиканинг темир йўлларидан охирги паровоз чиқариб юборилади. ЧССР темирйўлчилари шу давр ичида 900 га яқин электровоз ва тепловоз, 20 минг юк вагонлари оладилар. Темир йўлларда энг замонавий техника, шу жумладан электрон-ҳисоблаш машиналари кенг қўлланилади.

★ **БЕРЛИН.** Дрезден ёнидаги Россендорфда немис фанлар академияси ҳузуридаги ядро физикаси марказий институти ўз фаолиятининг 20 йили мобайнида 35 миллион маркалик маҳсулот ишлаб чиқарди. Бу ерда мамлакат экономикаси ҳамда фанининг турли соҳаларида кенг қўлланиладиган радиоактив изотоплар яратилмоқда.

★ **ТОКИО.** Японийдаги «Аркэсу Сиобо» нашриёти КПСС XXV съезди материалларини «Тинчлик ва ижтимоий тараққиёт учун» сарлавҳаси остида босиб чиқарди. Тўплам КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг «КПСС Марказий Комитетининг ҳисоботи ҳамда ички ва ташқи сиёсат соҳасида партиянинг навбатдаги вазифалари» ҳақидаги доклади билан очилади. Тўпламга ўртоқ Л. И. Брежневнинг якунловчи нутқи, КПСС XXV съездининг Марказий Комитет Ҳисобот доклади юзасидан резолюцияси ва съезднинг бошқа материаллари ҳам киритилган.

★ **ТАНАНАРИВЕ.** Мадагаскар аҳолиси совет кинематографиясига тобора кўпроқ қизиқиш билан қарамоқда. Тананариве кино ва телевизион экранларида кейинги вақтда «Ленин октябрда», «Қизил майдон», «Александр Невский», «Руслан ва Людмила» ҳамда бошқа совет фильмлари намойиш қилиб кўрсатилди. Порт шаҳри Тулеар кинотеатрларида «Ҳур қизлар» бадиий фильмини кўрсатиш бошланди.

(ТАСС).

Куба халқ ҳокимияти йилларида маданий қолоқликни тугатиш соҳасида катта муваффақиятларга эришди. Бунга мамлакатда китоб нашр этишнинг тез суръатлар билан ривожланиб борганлиги самарали таъсир ўтказди. 1967 йилда ташкил этилган ва ҳозирги вақтда йигирмага яқин нашриётларни бирлаштирган Куба китоб институти бу соҳада катта ёрдам берди.

СУРАТДА: китоб институтида.

Пренса Латина —ТАСС фотоси.

ПРОПАГАНДИСТ ВА БЕШ ЙИЛЛИК

Республиканинг саккиз юз минг йигит ва қизи комсомол сиёсий маорифи системасида бу йилги ўқув йилида ўз билимларини оширдилар. Тошкентда бўлиб ўтган республика илмий-методик конференцияси қилинган ана шу катта ишни якунлади. Бу конференцияда пропагандистлар, комсомол ходимлари иштирок этдилар.

Конференция иштирокчилари КПСС XXV съезди ва Ўзбекистон Компартияси XIX съездининг кадрларни ғоявий чиниқтириш соҳасидаги йўл-йўриқларини амалга ошириш борасида комсомол ташкилотларининг иш тажрибаси умумлаштирилган бир қанча докладларни тингладилар. Ишлаб чиқариш самарадорлигини ва маҳсулот сифатини янада ошириш учун социалистик мусобақада пропагандистларнинг ташкилотчилик ролига катта эътибор берилди.

(ЎзТАГ).

• Ҳамшаҳарлар, сизлар учун

ЯНГИ МЕДИЦИНА МУАССАСАСИ

Бугун

Фрунзе районидаги Абдулла Қаҳҳор номли кўчада янги медицина муассасаси фойдаланишга топширилди. У бир кунда 750 кишига медицина хизмати кўрсатадиган уч қаватли поликлиникадир. Поликлиникада физиотерапия, хирургия, рентген кабинети, даволаш-физкультураси ва бир неча лаборатория кабинетлари бор.

Беморларга қулайлик яратиш, шифокорларнинг ишини осонлаштириш мақсадида кўплаб замонавий нодир аппаратлар ўрнатилди. Бу ерда 80 дан ортиқ олий ва 200 га яқин ўрта медицина маълумотли ходимлар ишлайди.

8-қурилиш трестининг 8-бошқармаси бинокорлари ана шу поликлиникани муддатидан илгари фойдаланишга топширдилар.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси физика-техника институтининг гелиофизика бўлими турар жойларни иситиш ва иссиқ сув билан таъминлашда қуёш энергиясидан фойдаланиш, қуёш энергиясини электр энергиясига айлантириш устида тадқиқотлар олиб бормоқда.

СУРАТЛАРДА: чапда — лаборатория мудири физика-математика фанлари кандидати А. Алимов беш метрли қуёш энергияси концентратори олдида; ўнгда— Бухоро гелиотехника аппаратлари заводи ишлаб чиқарадиган гелио қурилманинг тажриба намунаси. Инженер Р. Раҳимов қурилмани текширмоқда. А. Горокрик фотолари, (ЎзТАГ).

• Саёҳат—роҳат

ЯНГИ МАРШРУТЛАР БЎЙЛАБ

Туризм ва экскурсиялар бўйича Ўзбекистон республика Совети бу йилги мавсумни олтита янги маршрут билан бошлади. Маршрутларнинг бири бўйлаб биринчи группа сафарга жўнаб кетди. Группа Самарқанд яқинидаги Оғалик туристик базасидан Фарҳод сув омборига йўл олди. Туристлар ўзбек-металлурглари шаҳри —Бекободда, Тошкентда бўладилар, Чимённи сайр этадилар.

Иккинчи маршрут билан туристлар Самарқанддан чиқиб Тошкент ва Фрунзега борадилар, кейин баланд тоғдаги Иссиқкўлда бўладилар.

«Фарғона ҳалқаси» деб аталган янги экскурсия маршрути бўйича саёҳат қилувчилар Шоҳимардонда дам олиб ҳам келадилар.

Йил охиригача янги маршрутлар бўйича тўрт мингдан ошиқ киши саёҳат қилиб қайтади.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети совет музика ҳамда вокаль-эстрада санъатини ривожлантириш ва пропаганда қилишдаги, Ўзбекистон халқ ижодиётининг энг яхши намуналарини, чет мамлакатлар прогрессив композиторларининг асарларини пропаганда қилишдаги катта хизматларини, юксак профессионал маҳоратини назарда тутиб, хизмат кўрсатган «Ялла» вокаль-чолғу ансамблини Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган давлат «Ялла» вокаль-чолғу ансамблига айлантириш тўғрисида қарор қабул қилди.

Халқ студияси—25 ёшда

Гагарин номли тўқимачилар маданият саройида ишлаб турган халқ тасвирий санъат студияси ташкил қилинганлигига 25 йил тўлди.

Бугун

АНА ШУ МУНОСАБАТ БИЛАН БУ ЕРДА СТУДИЯДА ҚАТНАШУВЧИ ХАВАСКОР ИШЧИ-РАССОМЛАР АСАРЛАРИ КЎРГАЗМАСИ ОЧИЛДИ.

Унда тўқимачилик комбинатида меҳнат қилаётган кўп минг кишилик коллективнинг илғорлари, бошқа корхоналар ва ўқув юртларидаги оддий кишиларнинг портретлари, гўзал табиат манзараларини акс эттирувчи картиналар қўйилган.

Халқ студияси қатнашчилари ўз фаолиятлари давомида 50 дан ортиқ виставка намойиш қилишди. Бу ердан 400 дан ортиқ киши катта санъат кучоғига йўлланма олди. Тасвирий санъатнинг турли жанрларини яхши биладиган Я. Д. Фурумгарц раҳбарлик қилаётган бу студия қатнашчиларининг асарлари республика ва Бутуниттифоқ кўргазмаларида ва кўрикларида катта муваффақият билан намойиш қилинди.

КПСС XXV съезди қарорларини амалга оширамиз

● Қолоқларсиз, сифатли ва унумли ишлайлик

Техникага таяниб

Тошкент сут маҳсулотлари ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош корхонаси меҳнаткашлари ўтган беш йилликда техника тараққиёти йўлидан бориб, илғор технологияни жорий этиш, ишлаб чиқариш жараёнларини автоматлаштириш ва механизациялаштириш, цехларда, участкаларда қўл меҳнатини кескин камайтириш борасида катта ишларни амалга оширдилар. Натижада меҳнат унумдорлиги ўсди, маҳсулотнинг турлари кўпайиб, сифати яхшиланди. Пландан ташқари бир миллион 486 минг сўмлик ёки 7 минг 791 тонна сут маҳсулотларини ишлаб чиқаришга эришилди. Шу даврга келиб, меҳнат унумдорлиги 102,1 процентни, асосий цехларни механизациялаш даражаси 75 процентни ташкил этди. Пухта ўйланган ташкилий-техник тадбирларни амалга ошириш натижасида 45 минг сўм иқтисодий фойда кўрилди. Цехлар, участкалар реконструкция қилиниб, эскириб қолган техника ўрнига янги модификацияли автоматлар, механизмлар ўрнатилиши натижасида маҳсулотнинг сифати яхшиланди. Жумладан, қаймоқ ва сметананинг полестерол стаканларга қуйиб, бирайўла қопқоқ билан беркитиш жараёнини ҳам амалга оширувчи М6—АРД механизмининг жорий этилиши, қўл меҳнатини камайтирди ва маҳсулотнинг янада сифатли бўлишига эришилди. Шунингдек, сут маҳсулотларини қоғоз пакетларига 250 граммдан қадоқловчи АП—2Н маркали автоматлар ўрнатилиши натижасида қуюв цехида маҳсулот таннархи камайди.

Корхонада ишчилар ва инженер-техник ходимларнинг ишга ижодий ёндошиб меҳнат қилиши учун яхши шароитлар яратилган, ихтирочилик ва рационализаторлик ҳаракати тобора кенг қулоч ёймоқда. Уларнинг изланиш ва интилишлари корхонада маҳсулот сифатини яхшилаш, таннархини арзонлаштириш, қўл меҳнатини камайтириш, кўплаб маблағларни тежаш имконини бермоқда. Биргина ўтган йилнинг ўзида бу ерда 52 та рационализаторлик таклифи тушганди. Шундан 42 таси жорий этилганлиги эвазига 90 минг сўм иқтисодий фойда кўрилди. Ишчилардан А. Г. Морозов, А. Мустақимов, инженер-техниклардан В. Хамидов, С. Хожимуҳамедов ўртоқлар энг пешқадам рационализаторлар ҳисобланишади. Уларнинг актив иштирокида қадоқловчи автоматларга пишлоқни вакуум насос ёрдамида узатиш йўлга қўйилганлиги, АП1—Н механизми такомиллаштирилганлиги корхонага катта миқдордаги маблағни тежаб қолиш имконини берди.

КПСС XXV съездида озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш, сифатини яхшилаш, уларни харидорларга етказиб беришда савдонинг турли формаларидан рационал фойдаланиш алоҳида таъкидлаб ўтилди. Жумладан, «1976 — 1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари»да бу ҳақда шундай дейилади: **«Саноатнинг озиқ-овқат тармоқлари маҳсулотини ишлаб чиқариш 23—25 процент кўпайтирилсин. Озиқ-овқат маҳсулотларининг сифати, биологик қиммати ва лаззати анча оширилсин, уларнинг хиллари кўпайтирилсин. Истеъмол қилиш учун ўнғай қилиб қадоқлаб ва ўраб қўйилган озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш кўпайтирилсин».**

Корхона коллективи партиянинг мана шу кўрсатмаларига қатъий амал қилган ҳолда вахтада туриб ишлаб, технологик жараёнларни такомиллаштириш, ишлаб чиқариш самарадорлиги ва сифатини яхшилаш йўлида фидокорлик билан меҳнат қилмоқда.

— Сифат ва самарадорлик беш йиллигида бутун куч ва имкониятларимиздан унумли фойдаланиб, аҳолига кўплаб сифатли сут маҳсулотлари етказиб беришга интилмоқдамиз. Бунда илғор технологияга қатъий амал қилишга эътиборни кучайтиряпмиз, — деди корхона бош инженери Т. Йўлдошев. — 1976 йилда ряженка ишлаб чиқаришнинг янги технологиясини ўзлаштирдик. Бунинг натижасида маҳсулотнинг сифати яхшиланди. Шунингдек, ачитилган сут маҳсулотларини ишлаб чиқариш учун сутни постеризациялайдиган янги автоматик линия ўрнатилди. Бундан ташқари биз кишинёвлик ҳамкасбларимизнинг тажрибасидан фойдаланиб, пишлоқ маҳсулотларини бўлиб-бўлиб ишлаб чиқаришнинг янги технологик жараёнини жорий этишга киришяпмиз. Бунинг натижасида хом ашё тежалиб, унинг сифати яхшиланади.

Корхонада маҳсулот сифатини яхшилаш, меҳнат самарадорлигини оширишда социалистик мусобақани авж олдириш, моддий ва маънавий рағбатлантириш ни тўғри йўлга қўйиш ҳам муҳим аҳамиятга эга бўлмоқда. Бу ерда тез-тез сифат кунлари ўтказиб турилади. Бунда технология жараёнини бузиш ҳоллари аниқланиб, унинг сабабчилари ишчи ва инженер-техник ходимларнинг умумий йиғилишида муҳокама қилинади. Бундан ташқари ҳар ойда икки марта «Мастерлар куни» ўтказиб турилганлиги ҳам коллективда ишчиларнинг ўзаро тажриба алмашишида, оқибатда эса сифат кўрсаткичларининг яхшиланишида қўл келмоқда. Бунда ишлаб чиқариш новаторлари ўз иш тажрибаларини ҳамкасбларига гапириб беришади, янги технологияни ўрганишиб, уни амалда тарғиб этишади.

Янги беш йилликнинг дастлабки йилида қуюв цехининг биринчи ишлаб чиқариш, сметана цехи, творог цехи коллективлари юксак унум билан меҳнат қилишаяпти. Бу коллективлар йил бошидан бери бир неча марта социалистик мусобақа ғолиби деб топилди. Бу цехлардаги Мастура Бурхонова, Ҳолиқ Тошмуҳамедов, Валентина Третьякова каби новаторлар меҳнатни илмий асосда ташкил этиб, зиммаларидаги топшириқни тез ва соз бажаришда барчага намуна бўлишяпти. Мана шундай илғорларнинг ғайрат-шижоати туфайли корхона тўрт ойлик маҳсулот реализацияси планини муддатидан аввал бажариб, планга қўшимча 2472 тонна сут маҳсулотларини савдо тармоқларига жўнатди. Ҳозир коллективда ярим йиллик топшириқни барча кўрсаткичлар бўйича ошириб бажариш учун ўзаро социалистик мусобақа авж олмоқда.

Куни кеча бирлашманинг бош корхонасидаги катта мажлислар зали пешқадам ишчилар ва инженер-техник ходимлар билан лиқ тўлди. Бу ерда коллективга биринчи кварталда озиқ-овқат саноати корхоналари ўртасида бўлган социалистик мусобақада ғолиб чиққанлиги учун СССР Гўшт ва сут саноати министрлиги ва Бутуниттифоқ озиқ-овқат саноати ходимлари касаба союзи Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи ва биринчи даражали пул мукофоти топширилди. Бу муваффақиятда Тошкент сут маҳсулотлари ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош корхонаси коллективининг ҳам муносиб ҳиссаси бор. Коллектив бирлашманинг бошқа ишлаб чиқариш бўлинмалари билан бир сафда ғайрат билан меҳнат қилиб, келгуси кварталда ҳам кўчма Қизил байроқни бирлашмада сақлаб қолиш учун бутун имкониятларни ишга солиб меҳнат қилади.

М. УМАРОВ,
И. НОДИРОВ.

Шаҳримиз меҳнаткашлари ўнинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш ҳамда КПСС XXV съезди тарихий қарорларини ҳаётга изчиллик билан тадбиқ этиш борасида бошланган умумхалқ мусобақасини ой сайин авж олдириб, фидокорлик билан меҳнат қиляптилар. Сиз мана бу фотолавҳаларда ҳормай-толмай меҳнат қилаётган беш йиллик зарбдорларини кўриб турибсиз. Улардан бири (юқоридаги сурат) Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент тўқимачилик комбинатининг донгдор тўқувчиси коммунистик меҳнат зарбдори Дилбар Қулматова ва (пастда) 3-босмахонанинг илғор линотипчиси Киров район Советининг депутати Диля Худойбердиевaларни кўриб турибсиз.

ПАРТИЯ АХБОРОТИ

Пойтахтимизнинг барча саноат корхоналари, қурилиш ташкилотлари ва муассасалари партия ташкилотлари партия, комсомол сиёсий маорифи ва иқтисодий таълим шохобчаларида ўқув йилининг якунловчи машғулотларига пухта тайёргарлик кўрдилар. Пропагандистлар тўплаган тажрибаларни умумлаштириб, бошланғич партия ташкилотлари уларни ёйиш, келгусида ижодий фойдаланиш режаларини тузмоқдалар.

Тажрибалар умумлаштирилмоқда

Фрунзе район партия комитетида партия, комсомол сиёсий маорифи ва иқтисодий таълим шохобчаларида якунловчи машғулотларни ўтказишга бағишланган семинар бўлиб ўтди. Район партия комитети пропаганда ва агитация бўлими мудири Б. М. Палацкий якунловчи машғулотга қандай тайёргарлик кўриш, уни ўтказиш методикаси ҳақида сўзлади. Семинарда бой тажрибага эга бўлган пропагандистларнинг иш фаолиятлари ёрқин мисоллар билан анализ қилиб берилди.

Тошкент тўқимачилик комбинати, тўқимачилик машинасозлиги заводи, «Энергосетпроект» институти, химия саноати конструкторлик бюроси сингари корхона, ташкилот ва муассасаларда партия, комсомол сиёсий маорифи ва иқтисодий таълим шохобчаларида ўқишлар юқори савияда ўтказилди. «Средазгидропроект» институти пропагандисти В. Пивоваров, райпишчеторгдан П. Лузгин, 1-пойафзал фабрикасидан Р. Алимуҳамедов, А. Островский номли театр ва рассомчилик институтидан Лола Хўжаева ва бошқалар ҳар бир машғулотнинг юқори савияда ўтишига эришдилар. Семинарда уларнинг иш тажрибалари ўрганилди.

ЮҚОРИ БОСҚИЧДА

КПСС Марказий Комитетининг «Тошкент шаҳар партия ташкилотида раҳбар кадрларнинг марксча-ленинча ўқуви ва иқтисодий таълими тўғрисида»ги қарори Ҳамза район партия ташкилотлари учун ҳам машғулотларни юқори савияда ўтказишда муҳим қўлланма бўлди. Меҳнаткашларга иқтисодий билим асосларини пухта ўргатиш, ҳар бир машғулотда хўжалик ишларини анализ қилиш,ишлаб чиқариш самарадорлиги ва маҳсулот сифатини янада ошириш, энг муҳими, машғулотларни партия иқтисодий сиёсатининг актуал масалалари билан бойитиш иқтисодий таълим мактабларининг диққат-эътиборида бўлди.

Яқинда район партия комитети қошидаги иқтисодий таълим мактаби пропагандистлари ва тингловчиларининг йиғилиши ўтказилди. Тошкент Давлат университети сиёсий иқтисод кафедрасининг доценти Ф. Наточиев «Ҳозирги даврда партия иқтисодий стратегияси» деган мавзуда лекция ўқиди. Йиғилишда «Ташсельмаш» заводи бош инженери В. Макашов, пахта териш машиналари бўйича давлат махсус конструкторлик бюроси партия бюросининг аъзоси Б. Раев ва бошқа ўртоқлар меҳнаткашларга иқтисодий таълим бериш борасидаги ўз тажрибаларини гапириб беришди. В. Чкалов номли авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси пропагандистлари Б. Кононов, В. Сёмушкин, «Узсельхозтехника» тажриба-ремонт механика заводи пропагандисти Э. Хатибовлар эса энг яхши пропагандистлар деб топилди.

ДИЛГА ЖО ҚИЛИБ...

КПСС XXV съездининг тарихий қарорлари ва ҳужжатлари ғояларини ҳар бир коммунист, ҳар бир киши дилига жо қилиш — пропагандист, агитатор, сиёсий ахборотчи, деворий газеталар редакциялари, «Билим» жамияти бошланғич ташкилотлари ва бошқа идеология муассасалари ходимларининг муҳим ва шарафли вазифаси.

Ҳамза район партия комитетида идеологиянинг ана шу жанговар ходимлари якунловчи семинари бўлиб ўтди. Унда Тошкент олий партия мактаби КПСС тарихи кафедрасининг доценти И. Исомиддинов «Партия ривожланган социализм шароитида» деган мавзуда лекция ўқиди. Семинарда партия ва комсомол ўқуви системасидаги якунловчи машғулотларни ўтказиш бўйича тавсияномалар берилди.

ПРОПАГАНДИСТЛАР АКТИВИ

Октябрь район партия комитетида бўлиб ўтган пропагандистлар активи йиғилишида корхона ва ташкилотларнинг раҳбарлари, партия ташкилотлари секретарлари, уларнинг ўринбосарлари, пропагандистлар КПСС XXV съезди материалларини пропаганда қилишни янада кучайтириш масалаларини муҳокама қилдилар.

Район партия комитетининг секретари С. Н. Усмонова КПСС XXV съезди қарорлари асосида ўнинчи беш йилликнинг тўнғич йили планларини бажаришни идеологик жиҳатдан таъминлаш бўйича район партия ташкилотлари олдида турган вазифалар тўғрисида доклад қилди. Унда Тошкент политехника институти партия комитетининг секретари И. Ливерко, кўн-мўйна заводи директори З. Самиғжонов, бадиий буюмлар фабрикаси касаба союз комитетининг раиси М. Пўлатова ва бошқалар сўзга чиқиб, ўз коллективларида олиб борилаётган идеология ишлари тўғрисида сўзлаб бердилар.

И. АБРОРОВ.

ШАҲАР — ҚИШЛОҚҚА

Меҳнат қилиб, дам оладилар

Фрунзе районидаги Абдулла Ёрмуҳамедов номли 118-ўрта мактаб пионер ва ўқувчилари ёзги каникулларини ҳар йили ҳам пойтахт областининг Янгийўл районидаги «Халқобод» қишлоғининг соя-салқин боғларида жойлашган «Учқун» номли меҳнат-роҳат лагерида ўтказадилар.

Ҳам меҳнат қилиб, ҳам кўнгилли ҳордиқ чиқаришга одатланган бу мактаб ўқувчилари ўтган йили Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг, республика халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг мукофотларини, Усмон Юсупов номли аграр бирлашманинг вимпели ҳамда қимматли совғаларини олишга муяссар бўлдилар.

Яқинда шу билим даргоҳида бўлиб, «Ҳурмат белгиси» ордени кавалери, мактаб директори, «Халқ маорифи аълочиси» Бурхон ака Нуъмонов билан суҳбатлашдик.

— Ўтган йилги муваффақиятлар ўқувчиларимиз ташаббускорлиги ва меҳнатга муҳаббатларини янада ошириб юборди. Бу йил ҳам сифат ва самарадорлик беш йиллигига муносиб улуш қўшиш учун пухта ҳозирлик билан меҳнат—соғломлаштириш лагерини ташкил этмоқдамиз.

Бу йил мактабнинг 150 ўқувчиси икки сменада ишлаб, мароқли дам олишлари планлаштирилган. Улар аграр-саноат бирлашмаси территориясида комбинат ишчиларига сабзавот ва полиз экинларини йиғиб-териб олишда, мева узиш, уларни яшчикларга жойлаб, бепоён Ватанимизнинг турли шаҳарларига юборишда яқиндан ёрдам берадилар, қатъий режим асосида куннинг иккинчи ярмида дам оладилар.

Меҳнат-роҳат оромгоҳида шахмат-шашка, музика, футбол, волейбол, бадиий ҳаваскорлик тўгараклари ташкил этилади.

Қ. МАЛИКОВ.

Реферат ўқув группасида ёқланди

Тошкентдаги марксизм-ленинизм университетининг битириб чиқувчиси, самолётсоз-инженер — О. М. Кузнецов ўз рефератини «бирлашмада илмий-техника тараққиётини бошқаришнинг аҳволи ва уни яхшилаш йўллари» мавзуига бағишлади.

Ўқув группасидаги унинг ўртоқлари ва ишлаб чиқаришни илмий бошқариш асослари кафедрасининг ўқитувчилари бу ишни юксак баҳоладилар. Улар муаллиф В. П. Чкалов номли авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси турли бўлимларининг фаолиятини КПСС XXV съезди талаблари асосида чуқур таҳлил қила олганлигини таъкидлаб ўтдилар. У университетда олган билимларига таяниб, янги техника корхона олдида қандай имкониятларни очиб бераётганлигини кўрсатди, технологияни такомиллаштириш ва машина-ускуналарни модернизациялаш самарадорлигини ҳисоблаб чиқди. Ишлаб чиқаришнинг сифат кўрсаткичларини оширишда янги техниканинг роли ҳақидаги хулосалар рефератни ёқлашда ҳозир бўлган кишиларнинг ҳаммасида зўр қизиқиш туғдирди.

О. М. Кузнецовнинг реферати — марксизм-ленинизм университети завод филиалининг тингловчилари ўқув йилининг тугашига тайёрлаган кўпгина илмий ишлардан биридир. Инженер А. Т. Эргашев ўз рефератини хўжалик раҳбарининг иш услуби ва методларига бағишлади. Рефератда ишлаб чиқариш командирининг тарбиявий вазифалари алоҳида таъкидлаб ўтилган. Технолог А. Ф. Шойзиндоева рефератида бошқа республикалардаги турдош корхоналар тўплаган маҳсулот сифатини комплекс бошқариш тажрибасини умумлаштирган. У яқинда ана шу корхоналарнинг иши билан танишган эди.

Бинокорларнинг катта бир группаси ҳам реферат тайёрлашди. «Средазэлектросетьстрой» трестининг инженери Р. М. Шарифжоновнинг ишига юксак баҳо берилди. Бу ишда электр узатиш линияларини қуриш соҳасидаги ишларни такомиллаштириш йўллари экс эттирилган. 4-қурилиш трести бошқармасининг бошлиғи Б. А. Рабаев бригада пудрати методини қурилишга жорий этиш масалаларини мавзуи қилиб танлаган.

Бу йил коммунистлар ва партиясиз активлардан икки мингдан кўпроқ киши, шу жумладан хўжалик раҳбарларидан уч юз киши Тошкентдаги марксизм-ленинизм университетини тамомлаб чиққанлиги тўғрисида диплом олади. Тингловчилардан тўрт юз киши ўқув йилини тугаллашга атаб реферат тайёрлади. бу рефератларнинг кўпчилигида баён қилинган назарий қоидалар ўнинчи беш йилликда ишлаб чиқаришни ривожлантиришнинг актуал проблемалари билан, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш практикаси билан чамбарчас боғлангандир.

ЎзТАГ.

● Қишлоқ — шаҳарга

ҲАМШАҲАРЛАРИМИЗ ДАСТУРХОНИГА

Пойтахт областининг Тошкент районидаги Ильич номли колхоз аъзолари шаҳарликларга кўплаб сабзавот маҳсулотлари, картошка етказиб бериш йўлида астойдил, меҳнат қилиб, баракали ҳосил етиштирдилар.

Айни кунларда хўжаликда эртанги нозneъматлар йиғиштириб олиниб, пешма-пеш шаҳарга жўнатилмоқда. Ҳозиргача миришкорлар Собир Раҳимов районининг сабзавот билан савдо қилувчи дўконларига 200 тонна карам, 220 тонна пиёз, 150 тонна редиска, 22 тонна сабзи, 15 тонна саримсоқ пиёз, 100 тонна картошка етказиб бердилар.

Ўз навбатида, хўжалик чорвадорлари ҳам шаҳарликлар учун шу кунга қадар 24,5 тонна гўшт, 270 тонна сут етказиб беришди.

Э. ТЎЛАГАНОВ.

АВИАСОЗЛАРНИНГ СИҲАТ — САЛОМАТЛИК КОМБИНАТИ

Тошкент самолётсозларининг шаҳарчасида беш қаватли шинам иморат қад кўтарди. Бу ерда В. П. Чкалов номли авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси медицина — санитария қисмининг кўп профилли касалхонаси жойлаштирилган. Бу касалхона бир маҳалда уч юз беморни қабул қилаолади. Диагностика ва даволаш кабинетлари энг янги медицина асбоб- ускуналари билан жиҳозланган.

Республикада энг катта клиника бўлган авиасозларнинг даволаш комплекси ҳозир бир кунда 1200 кишини қабул қила олади. Бу ерда юздан зиёдроқ врачлар ва процедура кабинетлари бор. Даволаш комплексида барча мутахассисликка эга бўлган врачлар беморларни қабул қилади. Беморларни керакли мутахассисга ҳафтанинг исталган кунида мурожаат қилиши учун олдиндан рўйхатга ёзиб қўйиш қоидаси ўрнатилган. Кунига 500 болани қабул қилаоладиган болалар поликлиникаси бор. Унинг ёнигинасида 150 ўринли болалар касалхонаси ишга туширилди. Уй-жой шаҳарчасида яқин орада янги туғруқхона очилади.

Волжск автомобиль заводининг Тошкент маркази коллективи транспорт воситаларини профилактик назоратдан ўтказиш, ремонт қилишда ҳамшаҳарларимизга намунали хизмат кўрсатмоқда. Бу йирик маиший хизмат корхонаси энг замонавий техника билан жиҳозланган.

СУРАТДА: автомарказнинг ремонт участкасида.

М. Нуриддинов фотоси.

«Тошкент оқшоми»

БОНГ УРАДИ!

КООПЕРАТИВ ҚУРИЛИШГА ЭЪТИБОР

Аҳолининг моддий ва маънавий даражаси яхшиланиб боришига мувофиқ ҳолда уларнинг замонавий қулайликлари бўлган, яхши турмуш шароитларини ўзида мужассамлаштирган уй-жойларга бўлган талаби ҳам ошиб бормоқда. КПСС XXV съездида **«Биз уй-жой проблемасини айни шу тарзда — комплекс, ҳар тарафлама ҳал этишга интиламиз»** деб таъкидлаган эди, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев. Съезд қарорларида айтиб ўтилганидек, уй-жой проблемасини ҳал этишда давлат маблағлари ҳисобига қурилаётган уйлар билан бирга кооператив қурилиш ҳам муҳим аҳамият касб этади.

Шунинг учун ҳам эндиликда кооператив қурилиш йўли билан уй-жойлар бунёд этиш миқёси тез ўсмоқда. Айни пайтда, меҳнаткашларнинг бу борада навбатга кўпроқ ёзилаётгани ҳам кооператив қурилишни тараққий эттиришни тақозо этяпти.

КПСС XXV съездида қабул қилинган «1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари»да, **«Кооператив уй-жой қурилиши ҳажми кўпайтирилсин, кичик шаҳарларда, шаҳар типидаги посёлкаларда ва қишлоқ жойларда якка тартибда уй-жой қурилишига ёрдам берилсин».** деб белгиланган эди.

Республикамиз пойтахтида ҳам кооператив қурилишга йил сайин катта аҳамият берилмоқда. Ҳозир шаҳримизнинг барча районлари ижроия комитетлари ва йирик саноат корхоналари ҳузурида уй-жой қуриш кооперативлари мавжуд. Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси, тўқимачилик комбинати, электрон техника заводи ва республика геология министрлиги, шунингдек, бошқа корхона ва ташкилотларда ҳам кооператив асосда уй-жой қурилишга катта эътибор беряпти.

Шу йилнинг ўзида шаҳримизда кооператив асосида уй-жой қурилиши учун, 7,5 миллион сўм маблағ ажратилган. Йил охирига қадар 49150 квадрат метр турар жой майдони фойдаланишга топширилиши ёки 950 оила ана шу асосда қурилган янги уйларга кўчиб ўтиши керак. Келгуси йили эса кооператив асосида қурилиб, фойдаланишга топшириладиган уйлар майдони 77 минг квадрат метрга етказилиши керак.

Хўш, шаҳримиз қурилиш ташкилотлари кооператив асосида қурилаётган уй-жой қурилишини қай тарзда олиб боришмоқда? Тўғрисини айтганда, «Главташкентстрой»га қарашли қурилиш ташкилотлари кооператив асосида қурилаётган уйларни шартномада белгиланган муддатларда фойдаланишга топширмаётирлар.

Бунинг устига, фойдаланишга тайёрланган уйларнинг кўпчилигининг сифати қониқарсиз. Масалан, ўтган йили фойдаланишга топширилган 17 та кўп қаватли уйнинг атиги 3 таси «яхши» баҳо билан, қолганлари зўрға «ўртача» баҳо билан қабул қилиб олинди. Бу уйлар атрофида ободонлаштириш ишлари, болалар спорт майдончаларини жиҳозлаш каби кўпгина ишлар унутилиб қолдирилган. Айрим уйларнинг поли, эшиги, дераза ва ромлари, шунингдек санитария техника мосламалари қониқарсиз бажарилганлиги туфайли кўпгина оилалар янги уйларни ўз ёнлари ҳисобидан ремонт қилишга мажбур бўлишди. Айрим уйларнинг пойдевори атрофига яхшилаб бетон ётқизилмаганлиги туфайли, тупроқлар чўкиб кетган.

159, 153, ва 8-трестлар, шунингдек Тошкент 1-уйсозлик комбинати ўтган йили Хуршид, Новомосковская, Лабзак, кўчалари, шунингдек, «Марказ—27», «Марказ—1Б» кварталлари, Б. Хмельницкий, Полторацкий, Жуковский, Муқимий, Сегизбоев ва бошқа кўчаларда қуриб фойдаланишга топширилган уйларнинг кўпчилиги ана шундай паст сифатлилигича қабул қилиб олинди.

Бундан ташқари, Тошкент уйсозлик комбинати ўтган йили шартномада қурилиши кўзда тутилган 9 та уйни қуриш ишларига умуман киришганлари йўқ. Бунинг натижасида ўтган йили кооператив қурилиш учун ажратилган 275 минг сўмлик маблағ ўзлаштирилмай қолди. Шу йилнинг ўтган тўрт ой мобайнида эса, «Главташкентстрой»га қарашли қурилиш ташкилотлари кооператив уй-жойлар қурилиши планини бор-йўғи 42 процент бажардилар холос. Бунинг натижасида эса ўтган давр мобайнида кооператив қурилиш учун ажратилган бир ярим миллион сўмдан ортиқ маблағ ўзлаштирилмай қолди.

Шу йилнинг биринчи ярмида 21754 квадрат метр уй-жой фойдаланишга топширилиши керак. Лекин ўтган давр мобайнида атиги 6395 квадрат метр уй-жойлар қабул қилиб олинди, холос. Июнь ойида фойдаланишга топширилиши шартномада белгиланган 8 та уйда қурилиш ишлари бутунлай қониқарсиз олиб борилмоқда. Ҳатто уларнинг тўрттасида пойдевор қисми ишлари ҳалигача ниҳоясига етказилгани йўқ.

Хўш, кооператив қурилишдаги бу сингари нуқсонларнинг содир бўлаётганлигига «Главташкентстрой»га қарашли қурилиш ташкилотлари раҳбарлари нима дейишар экан? Биз ана шу савол билан 6-трестга қарашли 33-қурилиш бошқармасининг бошлиғи Рустам Саидович Шариповга мурожаат қилдик.

— «Главташкентстрой» саноат корхоналари бошқармасига қарашли 6-темир-бетон буюмлари заводи, бизни зарур қурилиш конструкциялари билан етарли даражада таъминламаяпти. Ана шунинг учун ҳам биз кооператив асосида бунёд этилаётган уйларда қурилиш ишларини графикдагидек олиб боролмаяпмиз, — дейди Р. С. Шарипов.

Сиртдан қараганда, бошқарма бошлиғи эътирози ўринлидек туюлади. Ахир, бутун 6-қурилиш трести бўйича тўрт ойлик кооператив қурилиш ишлари плани атиги 16,5 процент бажарилганлигига фақат бинокорлик материалларининг етказиб берилмаслиги сабаб бўлолмайди-ку! Бизнинг ана шу таажжубимизга трест ишлаб ичкариш бўлими бошлиғи Николай Карпович Чуриков қуйидаги важни айтиб ўтди:

— «Строймеханизация» трести 1-механизация бошқармаси, уй-жой бинолари котлаванини тайёрлаш ишларини икки ойга чўзиб юборди. Бундан аввал эса бир-икки ой уй қуриш учун ер тайёрлаш масаласи ҳал бўлмаган эди. Шу билан бирга «Главташкентстрой»га қарашли саноат корхоналари бинокорлик материалларини тўла-тўкис етказиб бермаяптилар.

Тўғрисини айтганда, бутун трест кооператив қурилишини қониқарсиз олиб бораётганлигига бу важ-карсонлар баҳона бўлмаслиги керак. Кооператив турар жой қурилиши тўрт ой планини 43 процент бажарган. Уй-жой қурилиш трести, 44 процент бажарган, 153-трест, 61 процент бажарган, 159-трест ва Тошкент уйсозлик комбинати раҳбарлари ўз ишларидаги камчиликларни бартараф этиш учун барча имкониятларни ишга солишлари керак, албатта.

Ўтган йилнинг февраль ойида қабул қилинган Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Тошкент шаҳрини комплекс қуриш ва ободонлаштириш суръатлари ва сифат даражасини янада ошириш тадбирлари тўғрисида»ги қарорида шаҳримизда кооператив уй-жойлар қурилишини тараққий эттириш тўғрисида ҳам кўпгина тадбирлар белгиланган эди. Бу қарорнинг бажарилиши, шунингдек қурилиш ташкилотларининг кооператив қурилиш соҳасидаги мавжуд нуқсонларни бартараф этишлари учун «Главташкентстрой» раҳбарлари зарур чораларни кўришлари керак.

С. АЗИМХЎЖАЕВ,
Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети Капитал қурилиш Бош бошқармаси қурилишларни координациялаш бўлими бошлиғи.

М. АБДУЛЛАЕВ,
«Тошкент оқшоми» мухбири.

Оила даврасида суҳбатлар

Чайковский курсиси

Чайковскийнинг машҳур Олтинчи симфониясидан олинган нота сатрлари Хаапсалу шаҳрида денгиз соҳилида турган курсининг орқасига ўйиб ёзилган.

Бастакор Болтиқ денгизи соҳилларида бўлишни хуш кўрарди. У 1867 йилда Хаапсалуга келиб, денгиз соҳилидаги унча катта бўлмаган хонада «Воевода» операси устида ишлаган. Замондошларининг эсдаликларида кўрсатилишича, Чайковский денгиз соҳилида кунига, ҳар қандай об-ҳавода бир неча соат мобайнида сайр қиларкан.

Чайковскийнинг ёдгорлик курсиси доломитдан ясалган. Унга композиторнинг бронза барельефи ўрнатилган.

(ТАСС).

ИБРАТЛИ ҲИКОЯТЛАР

ШАРҚДА «КАЧКЎЛ» ТУЗИШ АНЪАНАСИ

Шарқда Саъдийнинг «Гулистон» китобига назира ёзиш авж олгандек, «Качкўл» тузиш ҳам кенг ривожланган эди. Качкўл сўзининг асл луғавий маъноси гадолар олдиларига осиб олиб, одамлардан олган нарсаларини ичига солиб юрадиган идишни билдиради. Олимлар уни кўчма маънода ишлатадилар. Масалан, фаннинг турли мавзуларига оид бўлган масалаларни, шеърларни, ҳикматларни ва ҳикоятларни, фалсафий мулоҳазаларни йиғиб, китоб шаклига келтирадилар ва унинг отини «Качкўл» деб атайдилар.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Шарқшунослик институтида шундай китоблардан бир нечаси сақланмоқда. Буларга мисол қилиб, Бухоролик Салимнинг «Качкўли Салимий», Абдулҳакимхўжа Бухорийнинг «Качкўли вожиб ал—ҳифз ва вожиб ан— назар» китобларини кўрсатиш мумкин. Бундан ташқари яна кўпгина качкўллар ҳам ёзилган бўлиб, бизгача етиб келмаган. Юқорида айтилган качкўллар ўз ичига тарихий воқеаларни, диний ва тилшуносликка оид масалаларни олган.

Сўнгги даврларда тузилган Махсум Восилийнинг «Качкўли Восилий» китоби эса, араб тилида бўлиб, ўз ичига фақат ахлоқий масалаларни олади.

Бугун парчалари диққатингизга ҳавола этилаётган китоб эса «Качкўли Султоний» деб аталади. Бу китоб XVII асрда Ҳиндистонда бобирийлардан Акбаршоҳ даврида Абулбаракот Қодирий ибн Муҳаммад Насруллоҳ томонидан тузилган. Мазкур качкўл ижтимоий фанлар соҳасидаги кўпгина масалалар ҳақида маълумот беради. Ҳар бир соҳа маълум бобларга бўлиниб, сарлавҳалар билан ажратилган. Қуйида сиз шу китобдан танлаб олинган одоб—ахлоқ масалаларига бағишланган боблари билан танишасиз.

Маҳмуд ҲАСАНОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси шарқшунослик институтининг илмий ходими.

ЁҚИМЛИ ХУЛҚЛАР ҲАҚИДА

Ҳакимларнинг айтишича, шижоат, саховат ва хушхулқлик кишиларга хос бўлган энг аъло сифатлар ҳисобланиб, бу сифатга эга бўлган кишилар доимо улуғлик сармоясидан баҳрамандлик топганлар. Мазкур сифатлар ичида хушхулқлик алоҳида диққатга сазовордир. Нега деганда шижоатга аҳён-аҳёнда эҳтиёж тушади. Саховат олий фазилат бўлсада, сахийлик қилиш барчага муяссар бўлавермайди, унинг уддасидан чиқиш учун шарт-шароит керак. Аммо хушхулқлик шундай нарсаки, унга барча одам етиши мумкин. Ёқимли хулқ эгасидан катта-кичик хурсанд бўлади.

Ҳақиқатан ҳам барча нарсадан ёқимли сифат хушфеъллик ва ўзини тута билишдир. Бу нарса барча инсонга доимий керак ва зарур ҳисобланади. Чунки ҳар ким ҳар дақиқа унга муҳтождир.

Байт:

Юз миллатнинг китобин ўқиса ҳам омидир,
Одамийлик китобин ўқимаса гар киши!

Кишида икки гўзаллик бўлиб, улар ички ва ташқи гўзалликка бўлинади. Ташқи гўзалликка кишининг барча аъзолари, масалан, кўз, қулоқ, қош, юз, лаб, оғиз, қўл, оёқ ва қомат киради. Ички гўзаллик эса кишининг ёқимли хулқлар билан безанишидир. Бу хулқлар мулойимлик, хикмат, саховат, шижоат, илм, камтарлик, иффат ва бошқалар ҳисобланади.

Ваъзу-насиҳат кишиларнинг табиатига қараб маълум таъсирга эга бўлади. Тарбия таъсир қиладиган кишилар уч тоифага бўлинадилар.

1. Ҳануз оқ билан қоранинг фарқига бормаган бола. Унинг табиати ёмонлик ғубори билан бўлғанмаган, юраги эса ботил ишлар зулмати билан қораймаган бўлади. Бундай болага насиҳат тез таъсир қилади ва бундай болани тўғрилик йўлига осонлик билан ўргатиш мумкин.

2. Оқ билан қорани ажратган киши. Аммо нафсининг ғалабаси туфайли яхшилик томонга ҳеч бурила олмайди. Қилаётган ишининг ёмонлигини билади. Нуқсонларни эса эътироф этади. Бундай кишига тарбия таъсири биринчисига нисбатан мушкулроқдир. Аммо узоқ тарбия ва ваъзу-насиҳат билан бундай киши яхши йўлга кириб кетади.

3. Фосид ҳаёл ва ботил фикр билан ўсиб улғайган киши. У умр бўйи ноҳақ ишларни ҳақ иш деб тасаввур қилган ва шунга эътиқод қўйган бўлади. Ёмонлик қилса ҳам уни яхшилик деб ўйлайди. Бундай кишини тарбия қилиш ниҳоятда мушкул бўлади.

Шунинг учун ҳам донолар яхши ёки ёмон хулқни оилага боғлайдилар. Уларнинг айтишича, тарбияси бузуқ хотин ва разил ота тарбиясини кўрган фарзанддан яхшилик кутиб бўлмайди. Чиройли хулқ офтобга ўхшайди, у офтоб нурни эритгани ёки сув тузни эритиб юборгани каби гуноҳларни эритиб юборади.

НАҚЛ ҚИЛИШЛАРИЧА, Ҳорунаррашид замонида бир киши: «Агар Ҳоруннинг юзига тупурмасам, хотиним талоқ бўлсин!» —деб қасам ичди. Бу хабарни Ҳорунга етказдилар. Ҳорун уни чақиртириб келди ва унга: «Эй рафиқ, юзимда бир яра пайдо бўлди, унга тупурги суркасам тузалар эмиш. Шунинг учун сени чақиртирдим, яқинларимнинг тупургисидан кўра нотаниш одамникини суркаганим маъқулроқ»— деди. Ҳалиги киши рост деб ўйлади ва Ҳоруннинг қўлига тупурди. Ҳорун эса у тупургини юзига тегизди ва унга қараб:

— Мен бу ишни сени қасамдан чиқсин деб қилдим, иккинчи бундай бемаъни қасам ичма!— деб чиқариб юборди.

Ҳоруннинг бу тутган иши хушхулқлик ва одоб юзасидан қилинган ишдир. Бўлмаса у ҳалиги кишини жазога ҳукм қилиши ҳам мумкин эди.

ХАКИМЛАРНИНГ АЙТИШИЧА, хушхулқликнинг нишонаси ўнтадир. Улар қуйидагилар: биринчи— яхши ишларда одамлар билан ҳамдам бўлиш, иккинчи — нафс куйига кирмаслик, учинчи — ўзгалар айбини қидирмаслик, тўртинчи— бировдан бир айб иш содир бўлса, уни яхшиликка йўйиш, бешинчи — айбдор узр сўраса, айбини кечириш, олтинчи — муҳтожлар ҳожатини чиқариш, еттинчи — фақат ўзи ҳақида эмас, ўзгалар ҳақида ҳам қайғуриш, саккизинчи— ўз айбига иқрор бўлиш, тўққизинчи—очиқ юз бўлиш, ўнинчи— хушмуомала бўлиш.

Байт:

Жаҳонда қидириб, кимдан сўрмадим,
Яхши хулқдан яхши нарса кўрмадим!

ҲИКОЯТ. Ардашер Бобак ўз юртини адолат зийнати билан безаган эди. Бир куни у ўз ўғлининг ғоят қиматбаҳо либослар кийиб олганини кўрди. Уни олдига чақириб деди:

— Ўғлим, киши шундай либос кийиши керакки, бундай либос ҳеч бир хазинада бўлмасин!

Ўғли ундан:

— Эй ота,у қандай либос, нимадан қилинади?— деб сўради.

Отаси унга:

— У шундай либоски, матоси яхши хулқ ва яхши ишдир, тўқилиши эса, муроса ва сабрдан бўлади!— деб жавоб берди.

Байт:

Барча пайтда яхши ишбилармандлик,
Барча жойда хушдир муросалик ҳам!

Фиридундан сўрадилар:

— Одамларни ўзингдан узоқлаштирмасликнинг чораси нима. У деди:

— Чидам ва мулойимлик.

Яна ундан:

— Мушкул нарсаларни қандай ҳал қилса бўлади, — деб сўрадилар. У:

—Чидам ва мулойимлик билан! — деб жавоб берди яна. Бу ҳақда шоирлар шундай дейишади:

Келишув, муроса билан битади,
Ҳар қийин масала, ҳар бир қийин иш.
Қалқону-тиғ билан битмаган ишни,
Юмшоқ сўзлик билан мумкин битириш!

ЁЗ КЕЛДИ

БАРЧАГА БАРАВАР МАСЛАҲАТЛАРИМИЗ

ГУЛЛАР ҚУРИМАСИН ДЕСАНГИЗ

Ўлкамизда ёз мавсуми бошланди. Ёз бу — отпускалар даври, саёҳатлар авж оладиган ажойиб фасл. Шундай қилиб денг, сиз отпускага кетяпсиз. Меҳр билан парваришлаб ўстирган гулларингизни сиз уйда бўлмаган чоғингизда қуриб қолмаслиги учун нималар қилиш керак? Бирор ёққа жўнашингиздан олдин бу гулларга обдон сув пуркаснг. Саёҳатга жўнаётган кунингиз эса уй ўсимликларининг ҳаммасини қуёш тушмайдиган, аммо ёруғ жойдаги полга тартиб билан қўйиб чиқинг. Уйнинг ўртасига қўйилган стул устига сув солинган тоғорани қўйинг. Ана шу тоғорадан ҳар бир гул ёки ўсимлик тувагига латта, бир парча бинт ёки жун ипни тортиб қўйинг. Бу латта, бинт ёки иплар тоғорадаги сувга албатта тегиб турсин.

ХОНАЛАРНИ САРАНЖОМЛАБ КЕТСАНГИЗ

Уй эшигини ёпиб чиқиб кетишдан аввал ҳамма кранлар яхшилаб беркитилганми, ҳамма электр приборлари ўчирилганми, шуларни кўздан кечиринг, телевизор, холодильникларни электр тармоғидан олиб ташланг. Ошхонада озиқ-овқат қолдиқларини асло қолдирманг. Ахлат чиқиндилари солинадиган челакни иссиқ сув билан чайиб ташланг. Идиш-товоқларни шкаф ичига олиб қўйинг. Деразаларни беркитишдан олдин квартирангизни чанглардан тозалаб, уни яхшилаб шамоллатинг. Ёзги саёҳатдан қайтиб келганингизда уйингиз тоза, саранжом-саришта бўлиб турса қандай яхши, у кайфиятингизни яна ҳам кўтариб юборади.

ЭСИНГИЗДА БЎЛСИН...

★ Тухум сариғини ишлатмай асраб қўйишни истасангиз идишга солиб устидан бир оз сув қуйиб қўйинг.

★ Нон асрайдиган идишга олма солиб қўйсангиз, нон тез қотмайди.

★ Балиқ қовурганингизда қиздираётган мойингизга бир оз туз сепиб юборсангиз балиқ товага ёпишмайди.

★ Пўсти артилган лимонни тузликка солиб, анчагина асраса бўлади.

★ Шиpгуруч пишираётганингизда гуручга оз-оздан совуқ сут ёки сув қўшиб турсангиз эзилиб кетмайди.

ОДОБЛИ ҚИЗ. А. Хамроев фотоэтюди.

ФАРЗАНДЛАРИМИЗГА НАСИҲАТЛАР

(ОЛИМЛАРДАН РИЗОУДДИН ИБН ФАХРИДДИН НАСИҲАТЛАРИНИ ДАВОМ ЭТТИРИБ АЙТАДИ).

Зиёрат қилиш одоби

1. — Уйингизга сизни зиёрат этгали келган меҳмонларни мулойимлик ва очиқ юз билан қарши олиб кўришинг, ўзларига муносиб жойга ўтқизиб, ҳол-аҳволларини сўранг. Кучингиз етгунча об-овқатдан ва бошқа ҳар жиҳатдан уларни мамнун қилиб, иззат ва ҳурматларини бажо келтиринг. Кейин сиздан рухсат олиб, кетмоқчи бўлиб ўринларидан турсалар, кўча эшигигача уларни кузатиб боринг.

2. — Қариндош-уруғларингиз ё дўстларингиз, ёки таниш-билишларингизни зиёрат қилиш учун уларнинг уйларига бормоқчи бўлсангиз, аввал уйда киядиган кийимларингизни ечиб, юз, қўлларингизни совунлаб яхшилаб ювинг, тоза кийимлар кийиб уларнинг уйларига боринг.

3.— Бировнинг уйига борганингизда эшикни очиб, сўрамай-нетмай ичкарига тўппа-тўғри кириб борманг, орада бироз вақт ўтказиб эшикни уч марта тақиллатинг, уй эгасига зиёрат учун келганингизни билдиринг. Уй ичидагилардан товуш чиқмаса, ҳеч ким йўқлиги англашилади. У вақтда кўп турмай қайтиб кетинг. Агар лозим топсангиз келганингизни билдириб хат ёзиб, эшикнинг бир ерига қистириб қўйиб кетинг.

4. — Зиёрат қилишдан мақсад бир кишининг уйдаги ҳол-аҳволларини текшириш учун эмас, балки ўзининг унга бўлган ҳурматини, дўстлигини билдириш учундир. Шунга кўра, кимни зиёрат қилгани, кўргани борсангиз, агар у киши сиз билан самимий дўстингиз, ҳазилкаш ўртоғингиз бўлмаса, у билан ҳазиллашманг, унинг нарсаларини текширманг, китобларини, ёзган хатларини ахтарманг, ҳеч бир нарсасига тегманг.

5.— Уйига сизни таклиф қилган кишининг таклифини қабул қилиб боришга ваъда берган бўлсангиз, тайин этилган вақтдан кечикмай боринг. Бирор воқеа сабабли боришингиз мумкин бўлмай қолса, таклиф қилган кишига узрингизни айтиб ҳабар беринг.

6. Қариндош-уруғларингиз, дўстларингиз ва бошқа таниш билишингиздан бирининг касал бўлиб ётганидан хабар топсангиз, дарҳол уни зиёрат қилиб ҳол-аҳволини сўранг.

7. — Касал оғир ҳолда бўлгани учун шифокорлар унинг ёнига киришга рухсат бермасалар, касалнинг ҳолини у ердагилардан сўраб билиш билангина қаноат қилинг.

8. —Шифокор рухсати орқали касал ҳузурига кирсангиз, унинг ёнида кўп ўтирманг, оромини бузманг, кўнглига оғир келадиган қайғули сўзларни сўзламанг.

9. — Касалнинг мумкин қадар шикоятини тингланг, кўнглини кўтаринг, сабр этишга даъват қилинг, қўрқитманг, тез кунда шифо топишини айтиб, кўнглига умид бахш этинг.

Ш. ЗУННУН тайёрлаган.

Келажакка саёҳат

ПУЛСИЗ ҲИСОБ-КИТОБ ҚАНДАЙ БЎЛАДИ?

Коммунизм ва пул... Коммунизмда пулнинг бўлмаслигини илмий коммунизмнинг асосчилари айтиб ўтганлар ва бу ҳаммага маълум. Лекин, пулсиз жамият ва унда ҳаёт кечиришни тасаввур қилиш қийин. Шунинг учун бу масалага шубҳа билан қарайдиганлар ҳам бор.

Ҳозирги кундалик ҳаётимизда коммунистик жамиятнинг принциплари амалга оширилаяпти. Бу, аввало, кишиларимизнинг турмуши яхшиланаётганлиги, онги юксак даражада ўсаётганлиги, ҳалол меҳнатга интилаётганлигидадир. Қолаверса, коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш учун олиб борилаётган улкан ишлар — автоматлаштирилган бошқариш системалари (АБС)ни жорий қилиш ҳам бунга мисол бўла олади.

В. И. Ленин айтганидек, пулни йўқ қилиш учун жуда кўп техникавий ва ундан ҳам қийинроғи, муҳимроғи— ташкилий ютуқларни қўлга киритиш керак. Электрон-ҳисоблаш машиналарини кенг кўламда қўллаш, маълумотларни автоматлаштирилган ҳолда йиғиб, қайта ишлаб чиқиш, — пулни йўқ қилиш учун эмас (бу тенглаштириб бўлмайдиган, мураккаб, ижтимоий-иқтисодий масала), балки пул айланиши доирасига, жиддий ўзгаришлар киритишда, нақд пул ва чекларни ЭҲМлар (электрон ҳисоблаш машиналари) хотирасида қайд қилиш мумкин бўлган маълумотларга айлантиришда янгидан-янги имкониятлар очиб беради. Оддий қилиб айтганда, пулсиз ҳисоб-китоб системасини ривожлантиради.

Пулсиз ҳисоб-китоб тўғрисида олимларимиздан бири таклиф киритиб бундай деб ёзади: «Пулни доим ёнда олиб юриш керак. Доим шундай бўлиб келган. Ҳозирги замон шаҳридаги автомобиллар оқими, ракеталар, радио ва телевидение, электрон машиналар қадим ўтмишдан «келиб қолган» одамни ҳайратда қолдирган бўларди. У, яна қўлимиздаги пулни кўриб: «Ҳа, буни яхши ўйлаб топишипти — бу нарса олтин қуймалари ёки фил суягини кўтариб юришга қараганда қулайроқ» деган бўларди ҳам. Бизнинг давримизда буюм ва хизматлар учун қоғоз ёки металл пуллар билан ҳақ тўлаш қандайдир мантиқсиз бўлиб қолганини ўйлаганмисиз? Биз пулни қаердан оламиз? Ишдан, давлат корхонасидан. Пулларни қаерга топширамиз? Деярли ҳаммасини давлат корхоналарига. Шундай экан, наҳотки маълум бир хизмат ёки буюм учун маълум миқдорда пул тўлаганингизни қандайдир маълумот тарзида акс эттириб бўлмаса?».

Олимнинг фикрича — мумкин. У, бизнинг маошларимиз «автоматик омонат кассаларига» тушишини таклиф қилади. Ундан кейинги пул ҳисоблари, масалан, магазинда шундай кечиши керак: Сотувчилар касса аппарати билан таъминланади. Аппарат ҳозирги кунларда борига ўхшасаям, лекин махсус электрон қурилмаси бўлади. Ҳар бир харидорнинг қўлида эса ўз калити бўлади. Бу калитда, калит эгасининг шахсий счёт номери тешиклар билан ифодаланади. Счёт номери омонат кассасининг ҳисоблаш марказида ҳам ёзиб қўйилади. Магазиндан харид қилган киши калитини касса аппаратининг электрон қурилмасига киритади, сотувчи эса шу пайтда харид қилинган буюмнинг нархини билдирувчи рақамлар тугмасини босади. Шу заҳотиёқ маълумотлар автоматик ҳолда ҳисоблаш марказига бориб етади. Агар харидорнинг шахсий счётида етарлича пул бўлса, харид қилинган нарсага автоматик ҳолда пул тўланган бўлади, акс ҳолда — кераклича сигнал пайдо бўлади.

Магазинда ва омонат кассасининг ҳисоблаш марказида бўлиб ўтаётган жараёнларни батафсилроқ кўриб чиқамиз. Шахсий счёт номери билан харид қилинган нарсанинг баҳоси ҳисоблаш марказига келиб тушган замоноқ, электрон-ҳисоблаш машинаси (у доимо ишлаб турган ёки ишга тайёр ҳолда бўлади) шахсий счёт номерини хотирадан қидириб топади, унда ёзилган сўмни харид қилинган нарса нархи билан солиштириб кўради. Агар биринчи рақам иккинчисидан катта бўлса ёки унга тенг бўлса (демак, харидорнинг пули етарли), нарсанинг нархи шу кассанинг ўзида харидорнинг шахсий счетидан магазиннинг счётига ўтказиб ёзилади.

Мабодо, биринчи рақам иккинчисидан кичик бўлса (харидорнинг кассадаги пули нарса нархига етмаса), бунда шундай тахминларни қилиш мумкин: электрон-ҳисоблаш машинаси харидорнинг неча сўм пули етмаганлигини ҳисоблайди ва уни касса аппаратидаги электрон мосламага узатади. Шунда харидор ортикча нарсани магазинга қайтаради, ёки ҳамма нарсани олиб кетишга рухсат берилади-ю, шахсий счётда қарз миқдори ёзилади. Буни манфий ишорали рақам билан ифодаланади. Шу билан бирга, қайси магазин счёт номерига ўтказилиши ҳам кўрсатилади. Худди шундай рақамлар магазин счётида ҳам акс эттирилади. Демак, магазин счёти ўзига қарздор счётларни доим билиб туради. Қарзлар маълум миқдоргача йўл қўйилиши мумкин.

Ўйлаймизки, бундан ҳам яхшироқ чораларни топиш зарур ва мумкин.

Айтилган таклифни амалга ошириш техника нуқтаи-назаридан қараганда ҳам бир мунча қийинчиликлар туғдиради. Жумладан, ўрнатиладиган электрон-ҳисоблаш машинаси (ЭҲМ) бир вақтнинг ўзида бир қанча савдо ташкилотларидан тушаётган маълумотларни ҳисоблай оладиган бўлиши керак. Бу — ўз навбатида, катта қувватли махсус ЭҲМни яратиш ёки майда қувватли ЭҲМлар мажмуасини ташкил қилиш лозим, демакдир. Шундагина, айтиб ўтилган жараёнлар сотувчи ва харидорларни куттириб қўймайди, уларга малоллик қилмайди.

Таклиф автори ҳисобга олмаган нарсадан яна бири, шахсий калитда счёт номери тешиклар орқали ифодаланганда, бирор тешикни беркитиб қўйиш, ёки янгисини очиш билан бировнинг счётидан фойдаланиш мумкин бўлиб қолишидир. Шунинг учун калитда счёт номери магнит кодлари билан ёзилгани маъқул. Бундай калит ҳозирги кунда биз одатланиб қолган калит кўринишида бўлиши шарт эмас. У ҳар қандай кўринишда бўлиши мумкин, шу жумладан карточка кўринишида.

Шуниси қизиқарлики, таклиф автори хилма-хил тасодифларни ҳам кўзда тутади. Масалан, сиз калитингизни йўқотиб қўйдингиз-у, уни биров топиб олди... Ҳавотирланманг... Сиз «автоматик омонат кассага» телефон қиласиз, шахсий счётингизга қамоққа олиш белгиси ёзилади. «Шунда — деб ёзади у,— топиб олинган калит билан қаердадир харид қилинса, касса аппарати электрон қурилмасида қамоққа олиш белгиси пайдо бўлади, хиёнат қилган киши жиноят устида ушланади ва «Биз билан юринг, гражданин» деган таниш овозни эшитади. Эҳтимол, жиноятчини шундай сирли равишда тутишнинг ўзи, топиб олинган калитдан фойдаланишни истисно қилар».

Айтайлик, сиз бозорга бир боғлам редиска учун бордингиз. «Нима, ҳар бир бозорчида касса аппарати бўлиши керакми?». Шундай савол ҳам кузда тутилади ва жавоб берилади: «Эҳтимол, бозорларга шахсий калитлар ёрдамида бир-иккита сўлкавой олиш мумкин бўлдиган махсус аппаратлар қўйишга тўғри келади. Бу тангалар бошқа жойда — кўчада гул, пляжда мороженое сотиб олишми ва ҳоказоларда керак бўлади».

Келтирилган таклиф ва умуман пулсиз ҳисоб-китоб тўғрисида академик В. М. Глушков билан журналист В. Моев ўз фикрларини жумладан қуйидагича баён қиладилар:

В. Глушков: Ҳа, таклиф жуда қизиқарли. Кўряпсизми, илгари сурилаётган ғоя ҳавода муаллақ туриб қолган... Лекин, таклиф автори ҳар қандай олқишга лойиқ. Бу ерда, пул айланиши системасини автоматлаштириш, нақд бўлмаган ҳисоб, яъни пулсиз ҳисоб-китобни ривожлантиришнинг муҳимлиги ва мақсадга мувофиқлиги тўғрисида боради. Ҳақиқатда ҳам бу — жуда муҳим ва мақсадга мувофиқ. Лекин бизнинг социалистик жамиятимизда бу масалага кенгроқ нуқтаи-назардан қараб, узоқ муддатни ва ижтимоий мақсадларни кўзда тутиш имкони бор. Қисқаси, асримизнинг бундай «техникавий» кашфиётига яъни нақд бўлмаган ҳисоблашишга ленинча ибора билан айтганда, «ташкилий муваффақиятлар»ни қўшиш керак.

Пулсиз ҳисоб-китобга келсак, у корхоналар ўртасида кенг жорий қилинган, турмушда ҳам қўлланиши кенгайиб бормоқда... Албатта, маблағларингиз банкда сақланса-ю, ҳар қандай ҳисоблашишлар оддийгина пул ўтказиб қўйиш билан бажарилса, бу жуда қулай. Шу билан бирга, нақд бўлмаган ҳисоблашиш имкониятларини капиталистик шароит бўғиб қўйса, бизнинг шароитимизда эса бундай ҳисоблашиш усули яна қўшимча муҳим ижтимоий вазифани бажаради... Таклиф авторига сиз ҳам эътироз билдирмоқчи эдингизми?

В. Моев: Ростини айтганда, мен бундай кескин мавжуд шароит билан келишмайдиган лойиҳаларга эҳтиёткорлик билан қарайман... «Бир-икки» дейиш билан — ҳаммаси янгича: иш ҳақи сўзсиз омонат дафтарчага, майда ҳаражатлар учун — бир-икки танга автоматдан. Ҳеч нима бирдан амалга ошиб қолмаслигини гапираётганимча йўқ, аммо бошқаси...

Кимдир ҳеч қандай такаллуфсиз, одамлардан сўрамай, уларнинг кўникиб қолган ҳаёт шароитини ўзгартиришга қўл уриши менга малол келяпти.

Айтайлик, бир мўъжиза билан ўша таклифлар амалга ошиб қолсин-у, жинояткорона ва ножўя «ишлар»га ўрин қолмасин. Бироқ бундай «ишлар»ни буйруқ, маъмурий-ислоҳот йўли билан йўқ қилиб бўлмайди. Бу мумкин бўлганда эди, биз уларни аллақачон тақиқлаб қўйган бўлардик.

В. Глушков: Жиддий мулоҳазалар. Балки булар таклифда айтилмаган бўлса ҳам, ўзгаришлар секин-аста жорий бўлишини унинг автори албатта, тушунади. Ишга реал ёндошишнинг муқаррар шарти ҳам шундай.

Ишни, айтайлик, қимматбаҳо, узоқ фойдаланиладиган автомашина ёки шунга ўхшаш буюмларни сотиб олиш учун мўлжалланган банк ҳисобларидан бошлаш мумкин. Кейин пулсиз ҳисоб йўли билан сотиб олинадиган товарлар миқдорини кўпайтириш мумкин — автоматлаштирилган банк ҳисобларининг, магазинлар ва корхоналар билан ўрнатилган алоқа йўлларининг ривожланишига қараб.

...Келинг, шартлашиб олайлик: банкдаги шахсий счётларга фақат расмий ташкилотлар орқали ишчи-хизматчиларга тўланадиган хизмат ҳақи ўтказилади. Шахсий счётингиздан нақд пулни олишингиз мумкин, лекин унга бир тийин ҳам нақд пул қўшмайсиз. Оддий омонат кассалардан фарқи ҳам шу бўлади. Маълумки улар нақд пулни ҳам, нақд бўлмаган пул ўтказишни ҳам қабул қилаверадилар. Омонат кассаларни маблағингизнинг манбаи қизиқтирмайди, у ҳар қандай бўлиши мумкин, шу жумладан норасмий ва ҳатто, қонунсиз ҳам.

[Давоми 4-бетда].

Жаҳон ойнаси

ЧИЛИ ҲАҚИДАГИ ҲАҚИҚАТ

ПАРИЖ. Француз ёзувчиси Рене Балле Чилига қилган сафаридан қайтиб келди. У «Юманите диманш» ҳафталик газетасида эълон қилинган очеркида ҳарбий-фашист хунтаси зулми остида азоб чекаётган мамлакат, мислсиз иродали Чили халқи ҳақида ўз таассуротларини ҳикоя қилади.

Р. Балле бундай деди: хунтанинг вакиллари мени Чили ҳақидаги «бор ҳақиқатни» ёзишга даъват этдилар. Мен чиндан ҳам бу мамлакат тўғрисидаги бутун ҳақиқатни ёзишга ҳаракат қилдим. Бу ерда болаларнинг очликдан ўлаётганликларини ҳам, очликдан ўлмаслик учун ота-оналари ўғирлик қилишга мажбур бўлганликларини, оилаларини ташлаб, уй-жойларидан безиб, тирикчиликка пул топиш ниятида сарсон-саргардон бўлиб юрганликлари ҳам ёздим.

Очлик ва қашшоқлик хунтанинг экономика соҳасида олиб бораётган халққа қарши сиёсатининг тўғридан-тўғри давомидир, дейилади сўнгра очеркда. Рене Балле худди мана шу сиёсат туфайли жуда катта бойлик орттираётган кишилар билан учрашди. Шулардан бири— саноатчилар ва хусусий корхона эгалари конфедрациясининг раиси, кўпгина корхоналарнинг эгаси ва катта заминдор Эухенио Эйремансдир. У ёзувчини Сантьягонинг савдо-саноат марказида қад кўтарган баланд иморатнинг энг сўнгги қаватидаги серҳашам хонасида, қабул қилди. «Мен ва менга ўхшаган кишилар ҳарбийларни тўнтариш қилишга ундадик», — дейди у сурбетлик билан.

Лекин Рене Балле бошқа Чилининг вакиллари билан ҳам учраша олди. Бу одамлар жуда қийин яширин шароитда фашизмга қарши бўлган барча кучларни жипслаштириш, мамлакатда озодлик ва демократияни қайта тиклаш учун фаол кураш олиб бормоқдалар. Ёзувчи улар билан Сантьяго яқинидаги ишчи маҳаллаларида танишди. Хунта террор ва таъқибларга қарамай, уларнинг иродасини, жанговар руҳини бука олмади.

Худди ана шу кишилар ҳақиқий Чилини, унинг келажагини ўзларида мужассамлаштирадилар. Чилининг бугунги ва эртаси ҳақидаги ҳақиқат худди мана шунинг ўзидир, деб таъкидлайди француз ёзувчиси.

(ТАСС).

Съезд қарорлари бажарилади

ГАВАНА. «Компартия I съезди қарорларини бажарамиз!» — деб ёзилган шиорни Кубанинг ҳамма жойида: заводлар ва фабрикаларнинг цехларида, конларда ва қурилиш майдонларида, портлар ва темир йўл деполарида кўриш мумкин. Саноат барча тармоқларининг ходимлари 1976 — 1980 йилларга мўлжалланган халқ хўжалик планларини тўла ва ошириб бажариш учун мамлакатда авж олиб кетган социалистик мусобақада актив қатнашмоқдалар.

МУҲИМ ВАЗИФА

БУДАПЕШТ. Шу беш йиллинда Венгрия геологлари олдида Венгрия Халқ Республикасининг ёқилғи-энергетика базасини кенгайтиришдан иборат муҳим вазифа турибди.

Татабанья — нон-разведкачилари қидириш ишларини олиб бораётган марказий районлардан бири. Кейинги вақтларда бу ерда жами чуқурлиги 50 километрдан иборат 130 дан кўпроқ қудуқ пармаланди. Геологларнинг қилган фидокорона меҳнати самарали бўлиб чиқди. Татабанья теварагида юксак сифатли тошкўмирнинг жуда катта запаслари топилди. Яқин йиллар мобайнида шу конлар базасида Дунай орти ўлкасининг йирик энергетика комплекси яратилади. Бичка деган жойда яқин вақт ичида 2 минг мегаватт қувватга эга бўлган янги иссиқлик электр станциясини қуриш бошланади.

ЖОСУСЛИК МАҚСАДИДА

ДЕҲЛИ. «Пэтриот» газетасининг хабар беришича, Ҳиндистон ҳарбий денгиз кучларининг расмий вакили мамлакатнинг шарқий соҳилларида балиқ овлаш баҳонаси билан жосуслик қилаётган «балиқ овловчи» траулерлар тез-тез пайдо бўлиб қолаётганлигини айтди. Шу йўл билан тўпланган ахборот Ҳинд океанида сузиб юрган Америка ҳарбий кемаларига топшириляпти деб айтиш учун асос бор, деди у. Уларнинг кўпчилиги Таиланд ва Тайванга қарашли кемалардир.

(ТАСС).

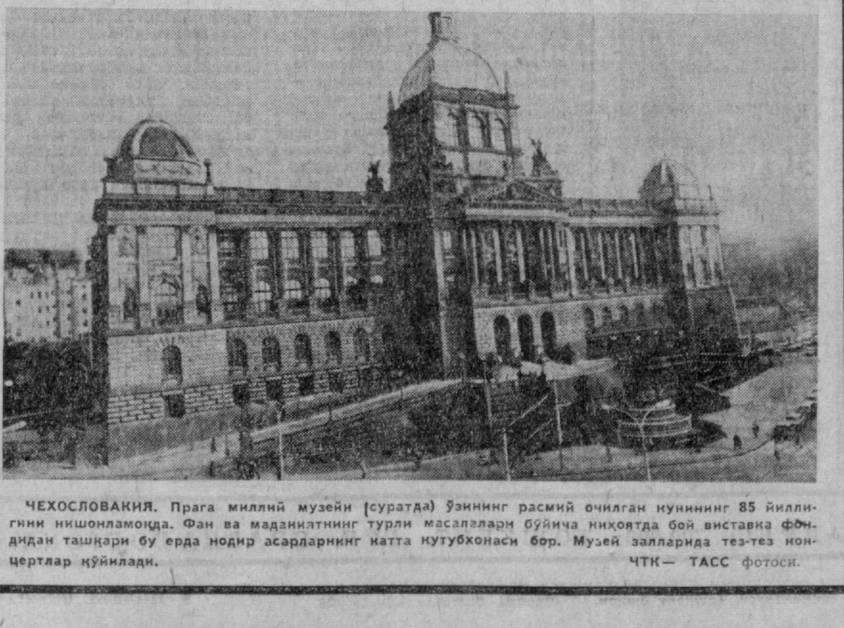

ЧЕХОСЛОВАКИЯ. Прага миллий музейи (суратда) ўзининг расмий очилган кунининг 85 йиллигини нишонламоқда. Фан ва маданиятнинг турли масалалари бўйича ниҳоятда бой виставка фондидан ташқари бу ерда нодир асарларнинг катта кутубхонаси бор. Музей залларида тез-тез концертлар қўйилади. ЧТК— ТАСС фотоси.

Республика амалий санъат музейи ҳамиша томошабинлар билан гавжум. Бу ерда Ўрта Осиё халқларининг узоқ асрлар давомида яратган амалий санъат ва ҳунармандчилик намуналари сақланмоқда.

СУРАТДА: амалий санъат музейининг ташқи кўриниши.

Р. Муҳамедов ва М. Нуриддинов фотолари.

ПУЛСИЗ ҲИСОБ— КИТОБ ҚАНДАЙ БЎЛАДИ?

(Боши 3-бетда).

Банк эса — бошқача. Агар у автоматлаштирилган нақд бўлмаган ҳисоблаш системасига жалб қилинса, расмий ташкилотлардан хизмат ҳақларни олади-ю, лекин бу доирага хусусий ва гумон бўлган хизмат ҳақи қўшилолмайди. Декрет йўли билан бир кун ва бир соатда шундай аталмиш «левый» ишларни йўқ қилиб ташлаб бўлмайди. Аммо таклиф қилинаётган тадбир натижасида бундай ишлар қандайдир бир доирада чегараланиб қолишига эришиш мумкин.

Биринчи «расмий» деймизми, доирадан иккинчисига пул ўтиши мумкин. Бунинг учун банкдаги счётингиздан иш ҳақининг бир қисмини олсангиз кифоя, аммо иккинчи «норасмий» доирадан биринчисига пул ўтмайди.

В. Моев: Чиқади-ю, қайтиб келмайди. Билишимча, пулларнинг қандай айланиб юриши жамият учун бефарқ бўлмаса керак? Биз уларнинг «левый» юришини секин-аста йўқотиб боришга манфаатдормиз-у, бу ўринда бўлса, бир томонга «ҳайдаш»...

В. Глушков:... Нақд пулни банкдаги счётга ўтказиш мумкин эмас, аммо марҳамат, улар билан магазиндан нарса сотиб олинг, квартира ҳақими, санаторий путёвкаси ҳақими..., қисқаси ҳар қандай хизмат ва товар ҳақини тўланг. Нақд бўлмаган ҳақ тўлашдек қулайликни жорий қилиш билан, мен нақд ҳисоблашишни чегаралаб қўймоқчимасман. Йўқ. Сиз айтганингиздек танлаб олиш ҳуқуқи ҳар бир одам ихтиёрида қолади.

В. Моев: Ундай бўлса, пул муомаласининг икки доирасини ўйлаб чиқариш нимага керак? Маблағларимни аксарият банкдаги шахсий счётда сақлашдан қандай манфаат кўраман, ундан кўра омонат кассада сақлаганим яхши эмасми? У ерда пулим кўпайиб турарди ҳам.

В. Глушков: Биринчи ташкилий чорани кўриб биз нимагадир эришдик: «ҳалол» ва «левый» пуллар айланишини бир-биридан ажратиб қўйдик. Энди кейинги ташкилий чоралар ҳақида ўйлаб кўриш керак. Улар табиийки, сизнинг ва менинг пулларимизни «расмий» айланиш доирасига жалб қилсин, бошқа йўлга ўтиб кетиши бизнинг манфаатимизга тўғри келмасин.

Одамларни банк счётларига ва нақд бўлмаган ҳақ тўлаш усулига қизиқтиришнинг ўнлаб усулларини топса бўлади. Мисол учун, биринчи навбатда нақд бўлмаган ҳақ тўлаш йўли билан камёб товарларни сотилади. Кейин, банк счётига эга бўлган шахсларга давлат томонидан қарз бериш мумкин, албатта, счётга маблағларнинг келиб туриш тезлиги ва миқдорига қараб... Яна, ниҳоят, нақд бўлмаган ҳақ тўлаш учун имтиёзли нархлар қўйиш мумкин.

Бир вақт келиб, нарх-навонинг тушиши фақат пулсиз ҳисоб-китоб доирасида бўлади, деб эълон қилинса ва узоқ давом этса, қонунсиз топилган пуллар ҳам, чакана хусусий ишлар ҳам бебарака бўлиб қолади, натижада одамлар ўз вақтлари ва кучларини фақат расмий йўл билан пул топиш учун сарф қиладилар.

Умуман, омманинг ҳайрихоҳлигини қозониш йўллари жуда кўп.

В. Моев: Яхши. Аммо кўпдан-кўп ҳаётий масалалар пайдо бўлади. Фарзандлар одатда ота-оналарга, ота-оналар эса, мустақил ҳаёт бошлаётган фарзандларга ёрдам берадилар. Почта орқали пул юбориладиган бўлса, уни қабул қилган одам банкка қўя олмайди. Натижада сиз айтган барча имтиёзлардан маҳрум бўлади.

В. Глушков: Бундай бўлмайди. Сизнинг шахсий банк счётингизда қарамоғингизда бўлган шахслар ва яқин кишилар кўрсатилиши мумкинки, керак бўлганда уларнинг шахсий счётларига пул ўтказилиши мумкин.

В. Моев: Ошна-оғайнилар, танишлар-чи?

В. Глушков: Э-э, йўқ, уларга фақат нақд пул, уларга банк орқали пул ўтказиш ман қилинади. Бу принципиал масала. Акс ҳолда, учраган ҳар бир одам «ошна-оғайнигарчиликка» ўтиб олади ва барча ўйланган чоралар бекор кетади.

Ҳозирги кунда халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларида, шу жумладан, давлат банклари миқёсида АБСларнинг ишлаб чиқилиши ва жорий қилиниши пулсиз ҳисоб-китоб усулига ўтиш учун жуда қулай шароит яратиб беради.

Суҳбатимиз сўнгида академик В. М. Глушковнинг ахборот тўплаш ва ишлаб чиқишнинг умумдавлат системасига ва қисман мазкур мақолада кўтарилган масалаларга тегишли қуйидаги сўзларини келтириш ўринлидир:

«Шундай қилиб, бундай катта лойиҳа албатта юқори даражада ва қатъий қарордан бошланиши керак. Лойиҳани амалга ошириш эса, поғонама-поғона, бўлакма-бўлак бўлиши керак. Энг кераги —изланишни тезроқ бошлаш, ҳозирги кунда амалга ошириш мумкин бўлган ишни хаёлпарастлик деб қарамаслик лозим».

Қ. ДЎСТМУҲАМЕДОВ,
Тошкент автомобиль транспорти ва йўллари институтининг доценти.

▲ АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

Шов-шувга сабабчи қалбаки балиқ

Фан оламида шов-шувга сабабчи ҳодисалар бўлиб туради. Мана, шундайлардан бири қалбаки балиқ воқеасидир. Балиқлар синфи орасида қадимда шохтишли ёки бир ўпкаликлар деб аталувчи оиласи бўлган. Буларнинг уруғлари қазилма ҳолда бир қанча ерлардан топилган. Лекин, ҳозирги вақтда мана шуларнинг уруғига мансуб бир тури сақланиб қолган. У шохтишли ёки баррамунда деб аталади.

Мазкур балиқ шимоли-шарқий Австралиядаги сув ўсимликлари кўп бўлган, секин оқар Бёрнетт ва Мэри дарёлари ҳавзаларида яшайди. Узунлиги 175 сантиметргача, оғирлиги 10 килограммдан ортиқ келади. Танаси йирик тангачалар билан қопланган, сузгич қанотлари пингвинларнинг қурак суякларини эслатади. Жабрадан ва ҳар 40—50 минутда эса сув юзасига кўтарилиб ҳаводан нафас олади.

Бу балиқ Бёрнетт ва Мэри дарёларидан келтирилиб, Австралиядаги баъзи бир кўлларга ва Квинслейнддаги сув ҳавзасига келтирилиб қўйилган эди. 1872 йилда Брисбейн музейининг директори шимолий Квинслейндга ташриф буюради. Уни кутиб олувчилар директор шарафига ноёб балиқдан нонушта тайёрлаб қўйганликларини билдирадилар. Мамнун бўлган меҳмон таклифни бажонидил қабул қилади ва стол устида жуда қизиқ қиёфадаги балиқни кўрди.

Балиқ пиширилганлигидан музей директори унинг ташқи қиёфасини чизиб олди ва Брисбейнга қайтиб келгач, австралиялик машҳур ихтиолог Ф. де. Кастельнауга топширди. Олим уни аниқлаб, юқорида номи қайд этилган балиқлар оиласининг янги уруғи ва тури деб ҳисоблайди ва матбуотда мақола эълон қилиб юборади. Бу мақола ихтиолог олимлар ўртасида узоқ давом этган мунозарага сабаб бўлди. Шунда унинг бошқа бирортасини тутишнинг сира иложи бўлмади.

Бу тур борлигига шубҳа билан қарайдиган олимлар ҳам топилади. Лекин бу тўғрисидаги маълумот олтмиш йил мобайнида Австралия ҳайвонот оламида эсга олиб турилди. 1930 йилда бу «сир» тўсатдан очилиб қолди. Газеталардан бирида мазкур балиқ тўғрисида ўшанда муаллифи кўрсатилмаган мақола эълон қилиниб, бунда музей директорига нонушта учун қўйилган балиқ «қалбаки» эканлиги ёзилган эди.

Бу балиқ аслида илонбалиқ (угор)нинг дум қисмидан, кефа (балиқнинг) танасидан, шохтишли (балиқ)нинг бош ва кўкраги ва ўрдак бурун (тубан сут эмизувчи) тумшуғидан «омухта» қилиб тайёрланган эди. Устига шохтишлининг тангачалари қопланган эди. Шундай қилиб, бу ҳангома тугади ва қалбаки балиқ балиқлар рўйхатидан ўчирилди. Шу бўлди-ю, шов-шувга чек қўйилди.

Ҳ. ҒУЛОМОВ.

Фахрли йўлланма учун

футбол бўйича XXXVIII СССР чемпионати биринчи лига командалари ўртасида навбатдаги тур мусобақалари бошланади. Ҳамшаҳарларимиз—Тошкентнинг «Пахтакор» командаси футболчилари Краснодар шаҳрида маҳаллий «Кубань» билан беллашадилар.

Маълумки, ўзбек чарм тўп усталари аввалги, 11-турда Оржоникидзе шаҳрида маҳаллий «Спартак» командаси билан учрашиб, бир очкони қўлга киритган эдилар. Бугунги мусобақада ҳам биз ҳамшаҳарларимизга муваффақият тилаймиз, уларнинг қатъий аҳд— олий лига коллективлари сафига қайтиш йўлида қилаётган ишларига омад ёр бўлаверсин.

Чиндан ҳам, биринчи лигада қатнашаётган кўпчилик коллективлар фахрли иккита йўлланма учун мавсумнинг дастлабки кунларидан бошлабоқ қизғин курашга киришдилар. Маълумки, биринчи лига командалари ўртасида илгари турли вақтларда, турли йилларда олий лигада қатнашган коллективлар кўпчиликни ташкил этади. Бокунинг «Нефтчи», Олмаотанинг «Қайрат», Кишиневнинг «Нистру», Ярославлнинг «Шинник», Кутаисининг «Торпедо», Ростов-Доннинг Армия спорт клуби коллективлари шулар жумласидандир. Шунинг учун ҳам ана шу командалар ўртасида фахрли иккита йўлланмани олиш учун кураш қизигандан-қизиб боряпти.

Шуни айтиш кераккки, биринчи лигадаги командалар куч жиҳатдан тенг эмас, албатта. Улар ўртасида юқорида номларини келтирган етакчи командалар, мусобақа жадвалининг ўртасида борадиган командалар, вақтинча «прописка»да юрган командалар ҳам бор. Лекин шунга қарамай, ҳамма командалар жисмоний жиҳатдан яхши тайёргарлик кўрганлиги, ўйин услубларини ўрганиш ва уни такомиллаштиришга интилаётганликлари билан кишн диққатини ўзига тортади.

Командалар ўртасида ўз майдонида, ўзгалар майдонида ҳам бир текис ўйнайдиган коллективлар бор. Шу билан бирга улар орасида ўз майдонида яхши ўйнаб, меҳмонда қовуша олмайдиган коллективлар ҳам йўқ эмас.

Мавсум бошида Симферополнинг «Таврия» командаси ҳусусида кўпгина илиқ сўзлар айтилди. У дастлабки уч ўйинни ўзининг майдонида зўр кўтаринкилик билан ўтказиб, олти имкониятдан олти очкони қўлга киритди. Шундан сўнг команда сафарга отланди. Тошкентда ва Олмаотада бўлган икки учрашувда мағлубиятга учради. «Таврия»дан фарқли ўлароқ Кишиневнинг «Нистру» командаси мавсумни ўзгалар майдонида муваффақиятли ўйинлар билан бошлашди. Молдавия футболчилари ўзгалар майдонида ўтказилган тўрт ўйиндан олти очкони қўлга киритиб, рақиблари дарвозасига тўртта тўп киритдилар ва ўзларининг дарвозаларидан битта ўтказиб юбордилар. Лекин улар ўз майдонларида бўш ўйнадилар. Кишинёвда ўтказилган тўрт ўйиндан биттасини ютиб, саккиз имкониятдан бор-йўғи тўрт очкони қўлга киритдилар. Бу ерда команданинг Е. Пиуновский, В. Филимонов, Н. Табачук, Ю. Хлопотнов, В. Петрухин, П. Чебану сингари ҳужум ҳамда мудофаада ўйнайдиган ўйинчиларини алоҳида таъкидлаш керак. Команда дарвозасини Е. Медников яхши ҳимоя қилмоқда.

Қўшнимиз — Олмаотанинг «Қайрат» командаси ҳақида ҳам алоҳида гапиришга тўғри келади. «Қайрат» иккита йўлланманинг бирини олишга астойдил бел боғлаган командалардан бири. Тажрибали ўйинчилар, ёш тренерларнинг бутун фикри-зикри командани олий лигага олиб чиқишдан иборатдир. «Нефтчи», «Шинник», «Металлург» командалари ҳам мавсумни дуруст бошлашди. Лекин бу командаларнинг мусобақа жараёнидаги тўла ғалабаси бироз муаммодек бўлиб кўринади. Чунки, «Металлург» ва «Нефтчи» командалари ҳали сафарда тўла ишонч, ғалабага ишонч руҳи билан ўйнай олиш даражасига етганлари йўқ. «Шинник»ка келганимизда эса командада етарли ўринбосарлар кўринмайди.

Кутаисининг «Торпедо» коллективи кўп йиллар олий лигада қатнашган. Кейинги йилларда командага жуда кўпгина истиқболли ёшлар келиб қўшилди. Ёшларнинг ғайрат-шижоати М. Хурцилава ва Ж. Херхадзе сингари чарм тўп усталарининг тўплаган тажрибалари билан ҳамоҳанг бўлиб бормоқда.

«Пахтакор» ҳақида юқорида тўхтаб ўтган эдик. Чиндан ҳам командамиз олдида қийин, лекин бажарса бўладиган вазифа турибди. Команда ўйинчилари ўйиндан-ўйинга маҳоратларини ошириб, бир-бирларини яхши тушуниб ҳаракат қилмоқдалар. Бунга команданинг Тошкентда ўтказган кейинги икки ўйини яққол мисол бўла олади. Гарчи «Пахтакор» составида унинг етакчи ўйинчиларидан В. Фёдоров, М. Ан, А. Могильний сингари тажрибали футболчилар қатнашмаган бўлсада, уларнинг ўрни билинмади. Команда майдонда жанговарлик билан ҳаракат қилди. Рақиблари дарвозасига олти марта тўп киритиб, ўз дарвозасини даҳлсиз қолдирди.

Командамиз қатнашаётган биринчи лигадаги 20 коллектив орасидан яна Ростов-Доннинг Армия спорт клуби командаси ўз олдига олий лигага қайтишдек шарафли вазифани қўйганлигини уқтириб ўтиш лозим. Бошқа командалар эса ўзлари ҳар йили кўникиб қолган ўринларни эгаллаб келишмоқда. Афтидан улар олий лигага чиқишга ҳали тажриба ва маҳоратимиз етарли эмас деб ўйлашаётган бўлса керак. Лекин бу —биринчи лига коллективлари ўртасида ўйинлар суст даражада боради, деган маънони англатмайди. Ҳар қандай пешқадам команда мусобақа жадвалининг ўртасида ёки энг пастки поғонасида бораётган команданинг қатъий қаршилик кўрсатишига дуч келиши, унга қимматли очколарни бериб қўйиши ҳам мумкин. Шунинг учун иккита йўлланмани олишга қатъий аҳд қилган ҳар бир коллектив 90 минут мобайнида ҳужумкорликни бўшаштирмаслиги, ўйинни охиригача чиройли комбинациялар, ҳужумлар билан ўтказиши керак. Шундагина команда ҳам кўзлаган мақсадига етади, томошабин ҳам бу ўйиндан бир олам завқ олади.

МУСОБАҚА ЖАДВАЛИДАГИ АҲВОЛ ҚУЙИДАГИЧА:

	Ў	Ю	Д	М	Т	О
«Нефтчи»	10	5	4	1	18—11	14
«Қайрат»	10	5	4	1	10—4	14
«Пахтакор»	11	5	3	3	14—7	13
«Колхозчи»	11	6	1	4	13—17	13
«Таврия»	10	6	0	4	16—7	12
«Металлург»	10	5	2	3	14—6	12
«Нистру»	10	4	4	2	12—8	12
«Шинник»	9	5	2	2	9—5	12
«Памир»	11	4	4	3	8—10	12
«Спартак» И-Ф	10	3	5	2	8—6	11
«Звезда»	10	3	3	4	11—13	9
«Кузбасс»	10	2	5	3	7—9	9
«Терек»	10	3	3	4	9—13	9
«Даугава»	10	3	2	5	12—11	8
«Торпедо» Кт	9	2	4	3	7—9	8
СКА Р	11	3	2	6	10—14	8
«Кубань»	10	2	3	5	7—11	7
«Спартак» Ор	9	1	5	3	6—11	7
«Рубин»	10	2	3	5	6—13	7
«Спартак» Нл	9	0	3	6	4—16	3

Жадвалдан олий лигада илгари қатнашган коллективлар ўз мавқеларини бермасликка ҳаракат қилаётганликлари кўриниб турибди. Бугунги бўладиган учрашувлар уларнинг бу ниятлари қанчалик тўғрилигини яна бир бор кўрсатиши, мусобақа жадвалига ўзгартишлар киритиши мумкин.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

Жонажон Ватан бўйлаб

Бу йил баҳор ойида содир бўлган ёнғин Красноярск ўрмонзорларининг ҳам каттагина қисмини қоплаб олди.

СУРАТДА: Богучанск оператив авиабўлинмасининг «МИ-8» вертолёти командири В. А. Шейко ёнғинни ўчириш пайтида.

ТАСС фотохроникаси.

Ленин мукофотининг лауреати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони академик Василий Ремесло сўнгги 30 йил давомида баҳорги буғдойнинг 12 хил навини яратди.

СУРАТДА: академик Василий Ремесло (олдинги планда) парник хўжалигида.

И. Пап фотоси, АПН.

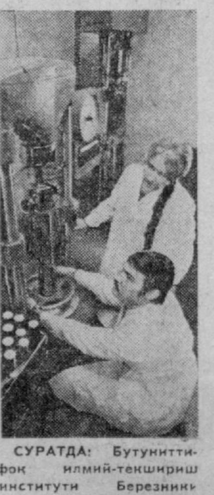

СУРАТДА: Бутуниттифоқ илмий-текшириш институти Березники филиалининг тоғ геомеханикаси лабораториясида. Катта инженер Татьяна Конопелькина ва катта илмий ходим Борис Титовлар синовчи пресс ёрдамида тажриба ўтказишмоқда. АПН.

КИНО

3 ИЮНДА

Фил учун оркестр билан ижро этиладиган соло — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (20), «ВОСТОК» (18, 20, 21.30).

Муҳаббат йўлидаги жиноят — «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда). ҲАМЗА номли (18, 20).

Филлар — менинг дўстларим — С. РАҲИМОВ номли (17.30, 20.15).

Петр Мартинович ва катта ҳаёт йиллари — «ПИОНЕР» (19, 21).

ДОИМИЙ ИШГА

бухгалтерлар, печатниклар ва уларга шогирдлар, линотипчилар, тискалчилар, слесарь-сантехниклар, вентиляция ва конденционлаштириш бўйича слесарлар, слесарь-газ операторчилари, совутиш қурилмалари бўйича машинистлар, ёрдамчи ишчилар, тарбиячилар (ётоқхонада ишлаш учун)

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй, кадрлар бўлими.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Тошкент трамвай-троллейбус бошқармасининг

ЭНЕРГЕТИКА ХЎЖАЛИГИ
контактли-кабель тармоқларининг электромонтёрларини тайёрлайдиган (100 сўм стипендия)

3 ОЙЛИК

ва подстанциялар электромонтёрларини тайёрлайдиган (30 сўм стипендия)

6 ОЙЛИК

КУРСЛАРГА

ҚАБУЛ

ЭЪЛОН ҚИЛАДИ.

Бошқа шаҳарлардан келганлар ётоқхона ва прописка билан таъминланадилар.

МАШҒУЛОТЛАР — ГРУППАЛАР КОМПЛЕКТЛАНГАНДАН СЎНГ БОШЛАНАДИ.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар-29, «Ўзбекистон» кўчаси, 41«а»-уй.

М. В. ФРУНЗЕ НОМЛИ ЛЕНИНГРАД ПОЛИТЕХНИКУМИ

ТЕХНОЛОГИЯ БЎЛИМИНИНГ БИРИНЧИ КУРСИГА
САККИЗ СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИЛАР ГРУППАСИГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ТЕХНИКУМНИНГ ТЕХНОЛОГИЯ БЎЛИМИ ПРОТЕЗ БУЮМЛАРИ ИШЛАБ ЧИҚАРАДИГАН КОРХОНАЛАР УЧУН ТЕХНИК-ТЕХНОЛОГЛАР ТАЙЁРЛАБ БЕРАДИГАН МАМЛАКАТДАГИ ЯГОНА ТЕХНОЛОГИЯ БЎЛИМИДИР.

ҚАБУЛ ҚИЛИШ ШАРТЛАРИ БАРЧА ТЕХНИКУМЛАР УЧУН УМУМИЙДИР.

5 ИЮЛДАН БОШЛАБ ТАЙЁРЛОВ КУРСЛАРИ ИШЛАЙДИ.

КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ 1 АВГУСТДАН 20 АВГУСТГАЧА, рус тилидан (диктант), **математикадан** (оғзаки) **олинади.**

Кириш имтиҳонларини топширган кишилар ётоқхона билан таъминланадилар.

Техникумга кириш истагини билдирган кишилар протез-ортопедия корхоналарига шогирд сифатида қабул қилинишлари мумкин. Кейинчалик улар корхона ҳисобидан стипендия олиш шарти билан, Ленинград политехникумига ўқишга йўлланма оладилар.

Техникум адреси: 196159, Ленинград шаҳри, Расстанная кўчаси, 20-уй, Телефонлар: 66—24—86, 66—23—43.

Маълумотлар олиш учун қуйидаги адресга мурожаат этилсин: Тошкент шаҳри, Механическая кўчаси, 5«а»-уй;

РЕСПУБЛИКА «ПРОТЕЗИСТ» САНОАТ БИРЛАШМАСИ.

ЯНА МАГАЗИНГА

«ТАШПЛОДООВОЩ» КОНТОРАСИНИНГ

ОКТЯБРЬ РАЙОН УЛГУРЖИ-ЧАКАНА САВДО МАГАЗИНЛАРИ ВА ҚАБУЛ ПУНКТЛАРИ
АҲОЛИДАН МАМЛАКАТИМИЗДА ВА ЧЕТ ЭЛЛАРДА ИШЛАБ ЧИҚАРИЛГАН БЎШ

ШИША ИДИШЛАРНИ

СОТИБ ОЛАДИ

МАГАЗИНЛАР АДРЕСИ:

1 — У. Юсупов кўчаси, 76-уй;
3 — Бешёғоч кўчаси, 177-уй;
5 — Навоий кўчасидаги ярмарка;
6 — «Октябрь» массиви, Якдил кўчаси;
Қабул пункти — Уйғур кўчаси, 489-уй;
8 — «Оқтепа» майдони;
9 — Уйғур кўчаси, 380-уй;
10 — У. Юсупов кўчаси, Марказ-13 квартали;
12 — Ҳадра майдони;
13 — «Октябрь» массиви, Зиё Саид кўчаси.

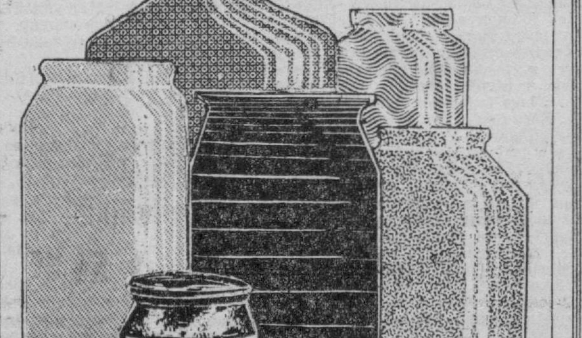

ҚАБУЛ ПУНКТЛАРИ ДАМ ОЛИШ КУНИСИЗ ҲАР КУНИ ЭРТАЛАБ СОАТ 8 ДАН КЕЧ 8 ГАЧА ИШЛАЙДИ.
ШИША ИДИШЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНМАГАН ТАҚДИРДА 44—63—40 ТЕЛЕФОН НОМЕРИ БЎЙИЧА САВДО БЎЛИМИГА МУРОЖААТ ҚИЛИНГ.

ТЕЛЕВИЗОР ЭКРАНИДА

3 ИЮНЬ — ПАЙШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 17.15 Болалар учун «Тирик қаҳрамонлар». Бадиий фильм. 18.30 «Фан оламида». 19.00 Янгиликлар. 19.15 «Ўйнаб, қўшиқ айтамиз». 19.30 Миллионлар ленинча университети. «Пролетар интернационализми — марксизм-ленинизмнинг асосий принципларидан биридир». 20.00 Ўсмирлар учун музикали учрашувлар. Союзлар уйи Колонна залидан олиб кўрсатилади. 20.50 Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 2-серия. 22.00 «Вақт» информацион программаси. 22.30 «Балли, қизлар!». Пазандалар ва кондитерларнинг мусобақалари. 24.00 «Эстония» Давлат Академик театри артистларининг концерти. 00.40 Янгиликлар.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. 18.25 Кўрсатувлар программаси. 18.30 Болалар учун мультфильм. 18.45 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Истиқбол эгалари». Тележурнал (ўзб.). **Рус тилида:** 19.15 «Ахборот» информацион программаси. 19.30 «КПСС XXV съезди қарорлари — ҳаётга!». «Мусобақа туфайли туғилган». «Тошкент — Олмаота». **Ўзбек тилида:** 20.00 «Ёзувчи ва замон». 20.40 «Қаҳрамонлик намунаси». Газлидан репортаж олиб кўрсатилади. 1-кўрсатув. (рус.). 21.00 «Ахборот» информацион программаси. 21.20 «Ғалла —ризқи-рўзимиз». 21.30 «Марғуба Собирова куйлайди». 22.00 Москва. «Вақт» информацион программаси. 22.30 Қорақалпоғистон АССР ва Ўзбекистон областлари театрларининг телевизион фестивали. Душан Файзий. «Ўн етти ёшлилар». Жиззах область музикали драма ва комедия театрининг спектакли. 24.00 Кўрсатувлар программаси.

Учинчи программа. 18.00 дан **Тошкент кўрсатади.**

4 ИЮНЬ — ЖУМА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 10.00 Янгиликлар. 10.10 Эрталабки гимнастика машғулотлари. 10.30 «Музикали эртак». 10.50 «Китоб сенинг ҳаётингда». «Сиз шеърларни севасизми?». 11.35 Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия. 15.10 «Меҳнатинг — иқболинг». «Ҳаёт ўқи», «Умидлар чоғи», «Қишлоғимиз клуби». 15.55 «Пушкин расмлари». 16.35 «Сифат беш йиллигига — ишчи кафолати». Кўрсатувда СССР Электротехника саноати министри А. К. Антонов иштирок этади. 17.25 Болалар учун. «Сўқир қушча». Бадиий фильм. 18.30 «Инлегмаш—76». Халқаро виставкадан репортаж. 19.00 Янгиликлар. 19.15 Мультфильмлар программаси. 19.40 Телевизион ҳужжатли фильмлар премьераси. 20.40 Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 3-серия. 22.00 «Вақт» информацион программаси. 22.30 Оперетта артистларининг концерти. 23.30 Спорт гимнастикаси бўйича Бутуниттифоқ мусобақаларининг якунлари. 00.15 Янгиликлар.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. 11.25 Кўрсатувлар программаси. **Ўзбек тилида:** 11.30 Болалар учун концерт. 12.00 «Олтин шоҳ». Бадиий фильм. 18.25 Кўрсатувлар программаси. 18.30 Болалар учун мультфильм. 18.45 СССР космонавт-учувчиси В. Н. Волков хотирасининг совринлари учун спорт гимнастикаси бўйича Бутуниттифоқ мусобақаларининг очилиши. «Ёшлик» спорт аренасидан олиб кўрсатилади. **Ўзбек тилида:** 19.00 «Коммунистлар ҳақида ҳикоялар». Телевизион очерк. 19.15 «Ахборот» информацион программаси (рус.). 19.30 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Касбим — фахрим». 20.00 Адабий учрашувлар. Ю. Шомансур. 20.40 «Қаҳрамонлик намунаси». Газлидан репортаж олиб кўрсатилади. 2-кўрсатув (рус.).

В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети ректорати, партия ва маҳаллий комитетлари ҳамда фалсафа кафедраси коллективи ижтимоий факультетлар фалсафа кафедрасининг доценти А. Ҳамроевага турмуш ўртоғи

Мамажон АЛИБОЕВнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Тарих институти коллективи институт илмий ходими К. И. Худойқуловга ўғли

Комилжоннинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 бет.

3 ИЮНЬ 1976.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») — орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ, 26-УЙ.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33.02.49 дан 33.02.58 гача. Эълонлар бўлими—33-81-42.

Р—20005. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. «Правда Востока» кўчаси, 26.

ИНДЕКС 64570. Нашр В—4007.